

ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Α

ΤΗΣ 1^{ης} ΕΙΔΙΚΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΗΣ 20^{ης} ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2016

-----0-----

Μ Ε Λ Η : Ανδρονίκη Θεοτοκάτου, Πρόεδρος, Φλωρεντία Καλδή, Ιωάννης Σαρμάς, Χρυσούλα Καραμαδούκη, Μαρία Βλαχάκη, Άννα Λιγωμένου, Γεωργία Μαραγκού και Αγγελική Μαυρουδή, Αντιπρόεδροι, Γεώργιος Βοΐλης, Βασιλική Ανδρεοπούλου, Μαρία Αθανασοπούλου, Ασημίνα Σαντοριναίου, Ελένη Λυκεσά, Ευαγγελία - Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Σταμάτιος Πουλής, Κωνσταντίνα Ζώη, Δέσποινα Καββαδία - Κωνσταντάρα, Αγγελική Μυλωνά, Χριστίνα Ρασσιά, Θεολογία Γναρδέλλη, Βιργινία Σκεύη, Κωνσταντίνος Εφεντάκης, Βασιλική Σοφιανού, Αγγελική Πανουτσακοπούλου, Δέσποινα Τζούμα, Δημήτριος Τσακανίκας, Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου, Κωνσταντίνος Παραθύρας, Ασημίνα Σακελλαρίου, Αργυρώ Μαυρομμάτη, Ευαγγελία Σεραφή, Κωνσταντίνος Κρέπης και Ειρήνη Κατσικέρη, Σύμβουλοι.

Η Αντιπρόεδρος Σωτηρία Ντούνη και οι Σύμβουλοι Κωνσταντίνος Κωστόπουλος, Δημήτριος Πέππας, Γεωργία Τζομάκα και Βασιλική Προβίδη απουσίασαν δικαιολογημένα.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ : Μιχαήλ Ζυμής.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ : Ελένη Αυγουστόγλου, Επίτροπος, Προϊσταμένη της Γραμματείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Με την αρχή της συνεδρίασης, οι Σύμβουλοι Ελένη Λυκεσά, Δημήτριος Τσακανίκας και Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου, που ορίστηκαν από την Πρόεδρο εισηγητές, φέρουν προς συζήτηση το σχέδιο νόμου «Ενιαίο σύστημα κοινωνικής ασφάλειας - Εθνικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης», που στάλθηκε στο Ελεγκτικό Συνέδριο, με το 44838/0092/14.4.2016 έγγραφο του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών, για να γνωμοδοτήσει επ' αυτού η Ολομέλεια, σύμφωνα με το άρθρο 73 παρ. 2 του Συντάγματος. Το σχέδιο αυτό έχει ως εξής :

«Μεταρρύθμιση ασφαλιστικού – συνταξιοδοτικού συστήματος

Κεφάλαιο Α' - Αρχές και όργανα του Ενιαίου Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλειας

Άρθρο 1 Θεμελιώδεις αρχές του Ενιαίου Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλειας

1. Οι κοινωνικές παροχές της Πολιτείας χορηγούνται στο πλαίσιο Ενιαίου Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλειας, με σκοπό την εξασφάλιση αξιοπρεπούς διαβίωσης και κοινωνικής προστασίας, με όρους ισότητας, κοινωνικής δικαιοσύνης, αναδιανομής και αλληλεγγύης των γενεών. Το Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλειας περιλαμβάνει το Εθνικό Σύστημα Υγείας για τις παροχές υγείας, το Εθνικό Σύστημα Κοινωνικής Αλληλεγγύης για τις προνοιακές παροχές και το Εθνικό Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης για τις ασφαλιστικές παροχές, όπως ρυθμίζεται από το νόμο αυτό.
2. Η κοινωνική ασφάλιση και η κοινωνική πρόνοια αποτελούν δικαίωμα όλων των Ελλήνων Πολιτών και όσων διαμένουν μόνιμα και νόμιμα στην Ελλάδα. Το Κράτος έχει υποχρέωση για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας του Ενιαίου Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλειας και για την απονομή των σχετικών παροχών σε όλους όσοι πληρούν τις νόμιμες προϋποθέσεις.
3. Το Εθνικό Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης λειτουργεί με ενιαίους κανόνες για όλους χωρίς διάκριση.

Άρθρο 2 Εννοιολογικοί προσδιορισμοί

1. Από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του νόμου αυτού, με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων του νόμου αυτού, η κύρια σύνταξη λόγω γήρατος, αναπηρίας και θανάτου υπολογίζεται ως το άθροισμα δύο τμημάτων: της εθνικής σύνταξης των άρθρων 7 και της ανταποδοτικής σύνταξης των άρθρων 8 του παρόντος.
2. Η Εθνική Σύνταξη δεν χρηματοδοτείται από ασφαλιστικές εισφορές, αλλά απευθείας από τον κρατικό προϋπολογισμό.
3. Το ανταποδοτικό μέρος της σύνταξης υπολογίζεται βάσει των αποδοχών επί των οποίων καταβλήθηκαν εισφορές και του ποσοστού αναπλήρωσης σύμφωνα με το άρθρο 8 του παρόντος. Το άθροισμα της εθνικής και της ανταποδοτικής σύνταξης αποσκοπεί στην εξασφάλιση αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης, όσο το δυνατό εγγύτερα προς εκείνο που είχε ο ασφαλισμένος κατά τη διάρκεια του εργασιακού του βίου.
4. Το ποσό της κατά τα ανωτέρω κανονισθείσας σύνταξης καταβάλλεται ανά μήνα.
5. Το κράτος έχει πλήρη εγγυητική υποχρέωση για το σύνολο των ασφαλιστικών παροχών. Ειδικές διατάξεις σχετικές με την κρατική χρηματοδότηση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης καταργούνται.

Άρθρο 3 Εθνικό Συμβούλιο Κοινωνικής Ασφάλειας

1. Συστήνεται Εθνικό Συμβούλιο Κοινωνικής Ασφάλειας (Ε.ΣΥ.ΚΑ.) ως συμβουλευτικό όργανο των Υπουργείων Υγείας, Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης για τη χάραξη των εθνικών πολιτικών, στο πλαίσιο του Ενιαίου Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλειας. Όργανα του Ε.ΣΥ.ΚΑ. είναι ο Πρόεδρος, η Ολομέλεια και το Εκτελεστικό Συμβούλιο.
2. Η Ολομέλεια του Ε.ΣΥ.ΚΑ έχει ως αποστολή:
  - α. Τη διαρκή παρακολούθηση των θεμάτων κοινωνικής ασφάλειας, τη δημόσια ενημέρωση και την προώθηση της σχετικής με το πεδίο αυτό έρευνας

β. Την ανταλλαγή εμπειριών σε διεθνές επίπεδο διατηρώντας παράλληλα μόνιμη συνεργασία και επικοινωνία με διεθνείς οργανισμούς και παρεμφερή όργανα άλλων χωρών

γ. Την υποβολή συστάσεων, προτάσεων και εκπόνηση μελετών και εκθέσεων για τη λήψη νομοθετικών, διοικητικών ή άλλων μέτρων που συμβάλλουν στη βελτίωση της κοινωνικής ασφάλειας.

3. Συγκροτείται με κοινή απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και του Υπουργού Υγείας και αποτελείται από τα εξής μέλη:

α. Τον Πρόεδρο του Ε.ΣΥ.ΚΑ., ο οποίος είναι μέλος Διδακτικού -Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) Πανεπιστημίου ή ομότιμος καθηγητής, ή προσωπικότητα εγνωσμένου κύρους με ιδιαίτερη εμπειρία σε θέματα κοινωνικής Προστασίας και ορίζεται ύστερα από γνώμη της αρμόδιας κατά τον Κανονισμό της Βουλής Επιτροπής

β. Το Γενικό Γραμματέα Κοινωνικών Ασφαλίσεων

γ. τέσσερις (4) εκπροσώπους, ένας ανά υπουργείο, ήτοι (1) εκπρόσωπος του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, του Οικονομικών, του Υγείας, του Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης με τους αναπληρωτές τους, που ορίζονται με απόφαση του αρμοδίου Υπουργού

δ. Το Διοικητή του ΟΑΕΔ, με τον αναπληρωτή του

ε. Το Διοικητή του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ) με τον αναπληρωτή του

στ. Το Διοικητή του ΟΓΑ, με τον αναπληρωτή του

ζ. Τον Πρόεδρο του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης, με τον αναπληρωτή του

η. Τον Πρόεδρο του ΕΟΠΥΥ, με τον αναπληρωτή του

- θ. Έναν (1) εκπρόσωπο από φορείς εποπτευόμενους από το Υπουργείο Υγείας που ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας.
- ι. Τον Συνήγορο του Πολίτη, με αναπληρωτή του το Βοηθό Συνήγορο με αρμοδιότητα την Κοινωνική Προστασία
- ια. Έναν (1) εκπρόσωπο της ΓΣΕΕ, με τον αναπληρωτή του
- ιβ. Έναν (1) εκπρόσωπο της ΑΔΕΔΥ, με τον αναπληρωτή του
- ιγ. Έναν (1) εκπρόσωπο του ΣΕΒ και του ΣΕΤΕ, που υποδεικνύεται από κοινού από τις δύο οργανώσεις, με τον αναπληρωτή του
- ιδ. Έναν (1) εκπρόσωπο της ΕΣΕΕ και της ΓΣΕΒΕΕ που υποδεικνύεται από κοινού από τις δύο οργανώσεις, με τον αναπληρωτή του
- ιε. Έναν (1) εκπρόσωπο των συνταξιούχων που υποδεικνύεται από την Ανώτατη Γενική Συνομοσπονδία Συνταξιούχων Ελλάδος (ΑΓΣΕΕ), την Ομοσπονδία Συνταξιούχων ΙΚΑ, την Πανελλήνια Ομοσπονδία Συνταξιούχων ΟΑΕΕ (ΠΟΣ ΟΑΕΕ) και την Πανελλήνια Ομοσπονδία Πολιτικών Συνταξιούχων (ΠΟΠΣ), εκ περιτροπής ανά θητεία, με τον αναπληρωτή του
- ιστ. Έναν (1) εκπρόσωπο της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ), με τον αναπληρωτή του
- ιζ. Έναν (1) εκπρόσωπο της ΚΕΔΕ και της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας που υποδεικνύεται από κοινού από τις δύο οργανώσεις, με τον αναπληρωτή του
- ιη. Δύο (2) ειδικούς επιστήμονες επί θεμάτων κοινωνικής ασφάλισης και προστασίας που ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης
- ιθ. Έναν (1) ειδικό επιστήμονα επί θεμάτων υγείας και κοινωνικής προστασίας που ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Υγείας

κ. έναν (1) εκπρόσωπο του Τεχνικού Επαγγελματικού Επιμελητηρίου, της Ολομέλειας των Δικηγορικών Συλλόγων και του Οικονομικού Επιμελητηρίου υποδεικνύεται από κοινού από τις οργανώσεις αυτές, με τον αναπληρωτή του

4. Σε περίπτωση, κατά την οποία οι αρμόδιοι φορείς των περιπτώσεων ια' έως ιζ' της προηγούμενης παραγράφου δεν υποδείξουν εντός δύο μηνών από σχετική πρόσκληση των Υπουργών Υγείας, Οικονομικών, Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης τους εκπροσώπους τους, η Ολομέλεια του Ε.ΣΥ.ΚΑ. λειτουργεί νόμιμα και χωρίς την συμμετοχή τους.

5. α. Η Εκτελεστική Επιτροπή του Ε.ΣΥ.ΚΑ. αποτελείται από τον Πρόεδρό του και τα μέλη των περιπτώσεων ιη' και ιθ' της προηγούμενης παραγράφου και συγκροτείται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Οικονομικών και Υγείας.

β. Η εκτελεστική επιτροπή ασκεί όσες αρμοδιότητες της ανατίθενται από την Ολομέλεια και, παράλληλα, λειτουργεί ως παρατηρητήριο της εφαρμογής της νομοθεσίας κοινωνικής προστασίας, εισηγούμενη προς τον αρμόδιο Υπουργό επί θεμάτων επιχειρησιακού σχεδιασμού, οργανωτικού και λειτουργικού εκσυγχρονισμού των φορέων του Ενιαίου Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλειας.

6. α. Η θητεία των μελών του Ε.ΣΥ.ΚΑ. είναι τριετής και δύναται να παρατείνεται μετά τη λήξη της αυτοδικαίως, όχι όμως πέρα από ένα εξάμηνο. Σε περίπτωση αντικατάστασης μέλους κατά τη διάρκεια της θητείας του, το νέο μέλος ορίζεται για το υπόλοιπο της θητείας του προκατόχου του.

β. Με την απόφαση της συγκρότησης της Ολομέλειας ορίζεται ως Αντιπρόεδρος ένα από τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής των περιπτώσεων ιη' ή ιθ', με σκοπό την αναπλήρωση του Προέδρου όταν αυτός κωλύεται να ασκήσει τα καθήκοντα του στην Ολομέλεια ή την Εκτελεστική Επιτροπή.

γ. Χρέη γραμματέα της Ολομέλειας και της Εκτελεστικής Επιτροπής ασκεί υπάλληλος του Υπουργείου Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ο οποίος ορίζεται, μαζί με τον αναπληρωτή του στην απόφαση συγκρότησης.

7. Ο Πρόεδρος ή ο αναπληρωτής του συντάσσει την ημερήσια διάταξη της Ολομέλειας και της Εκτελεστικής Επιτροπής, εισηγείται τα θέματα προς συζήτηση ή ορίζει εισηγητές, διευθύνει τις εργασίες τους και φροντίζει για την εύρυθμη λειτουργία τους.

8. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Υγείας και Οικονομικών ορίζεται η αποζημίωση των μελών της Ολομέλειας και της Εκτελεστικής Επιτροπής ανά συνεδρίαση.

Κεφάλαιο Β' Συντάξεις δημοσίων υπαλλήλων και στρατιωτικών

Άρθρο 4 Υπαγωγή στον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης των υπαλλήλων – λειτουργών του Δημοσίου καθώς και των στρατιωτικών

1.α. Οι υπαγόμενοι στο ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό καθεστώς του Δημοσίου τακτικοί και μετακλητοί υπάλληλοι και λειτουργοί του Δημοσίου, τακτικοί και μετακλητοί υπάλληλοι της Βουλής, των ΝΠΔΔ και των ΟΤΑ α' και β' βαθμίδας, οι ιερείς και οι υπάλληλοι των εκκλησιαστικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου καθώς και τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας και του Πυροσβεστικού Σώματος, από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου υπάγονται για κύρια σύνταξη στο ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό καθεστώς του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ) που συστήνεται με τις διατάξεις του παρόντος νόμου και οι συντάξεις τους κανονίζονται και καταβάλλονται με βάση τις ρυθμίσεις του παρόντος και τις λοιπές μεταβατικές διατάξεις.

β. Για τις προϋποθέσεις θεμελίωσης σύνταξης εξ ιδίου δικαιώματος καθώς και για τα όρια ηλικίας καταβολής της σύνταξης των ανωτέρω προσώπων, εξακολουθούν να έχουν εφαρμογή οι οικείες διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου όπως αυτές ισχύουν κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του νόμου αυτού.

2. α. Το Δημόσιο εξακολουθεί έως 31.12.2016 να υπολογίζει και να εισπράττει τις ασφαλιστικές εισφορές των προσώπων της παραγράφου 1α του παρόντος άρθρου και να καταβάλλει τις ήδη κανονισθείσες συντάξεις καθώς και εκείνες που θα κανονισθούν μέχρι την ημερομηνία αυτή.

β. Οι συντάξεις όσων από τα πρόσωπα της παραγράφου 1α υποβάλλουν αίτηση συνταξιοδότησης από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου έως 31.12.2016 κανονίζονται από το Δημόσιο σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

γ. Οι καταβαλλόμενες από το Δημόσιο, κατά την ημερομηνία έναρξης λειτουργίας του ΕΦΚΑ σύμφωνα με τις προβλέψεις του παρόντος νόμου συντάξεις όσων από τα ανωτέρω πρόσωπα έχουν καταστεί συνταξιούχοι μέχρι την ημερομηνία αυτή μεταφέρονται στον ΕΦΚΑ και καταβάλλονται από αυτόν, λαμβανομένων υπόψη και των διατάξεων περί ανωτάτου ορίου σύνταξης.

3. Οι ανωτέρω διατάξεις δεν έχουν εφαρμογή:

- για όσους από τα ανωτέρω πρόσωπα υπάγονται στις διατάξεις των νόμων 1897/1990 (120 Α) και 1977/1991 (185 Α)

- για όσους δικαιούνται πολεμική σύνταξη ή σύνταξη αναπήρου οπλίτη ειρηνικής περιόδου ή σύνταξη Εθνικής Αντίστασης Ο.Γ.Α. ή ανασφάλιστου Αγρονιστή Εθνικής Αντίστασης, σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 168/2007 (209 Α), του π.δ. 169/2007 (210 Α) και των άρθρων 22 και 27 του ν. 1813/1988 (243 Α).

- για τους λογοτέχνες – καλλιτέχνες που δικαιούνται σύνταξη από το Δημόσιο, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 3075/2002 (297 Α)

- για τους βουλευτές και τα αιρετά όργανα των ΟΤΑ α' και β' βαθμίδας που δικαιούνται σύνταξη από το Δημόσιο σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 91/1943 (129 Α), του ν.δ. 99/1974 (295 Α) και του άρθρου 9 του ν. 2703/1999 (72 Α),

- για όσους λαμβάνουν προσωπική σύνταξη καθώς και

- για όσους δικαιούνται σύνταξη αναπηρίας η οποία προήλθε εξαιτίας της υπηρεσίας και ένεκα ταύτης, σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 169/2007 σε συνδυασμό και με αυτές του π.δ. 168/2007.

Τα ανωτέρω πρόσωπα εξακολουθούν να υπάγονται στο ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό καθεστώς του Δημοσίου και οι συντάξεις τους κανονίζονται και καταβάλλονται από το Δημόσιο.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης θα ορισθεί κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού.

Άρθρο 5 Ενιαίοι κανόνες ασφάλισης – παροχών υπαλλήλων Δημοσίου

1. Από 1.1.2017 το συνολικό ποσοστό εισφοράς κλάδου σύνταξης στον ΕΦΚΑ ασφαλισμένου και εργοδότη ορίζεται σε 20% επί των συντάξιμων μηνιαίων αποδοχών των προσώπων της παρ. 1 α του άρθρου 4, όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά, με εξαίρεση τις κοινωνικού χαρακτήρα έκτακτες παροχές λόγω γάμου, γεννήσεως τέκνων, θανάτου και βαριάς αναπηρίας και κατανέμεται κατά 6,67% σε βάρος του ασφαλισμένου και κατά 13,33% σε βάρος του Δημοσίου και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, με την επιφύλαξη της παραγράφου 2 περ. γ του παρόντος άρθρου.

2. α. Το ανώτατο όριο ασφαλιστέων αποδοχών για τον υπολογισμό της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς των μισθωτών και των εργοδοτών, συνίσταται στο δεκαπλάσιο του ποσού που αντιστοιχεί στον εκάστοτε προβλεπόμενο κατώτατο βασικό μισθό άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών.

β. Το ανώτατο όριο της προηγούμενης περίπτωσης, εφαρμόζεται και επί πολλαπλής μισθωτής απασχόλησης ή έμμισθης εντολής όσον αφορά στην εισφορά ασφαλισμένου.

γ. Τυχόν υψηλότερα ή χαμηλότερα των οριζομένων στην παράγραφο 1 ποσοστά ασφαλιστικών εισφορών Κλάδου Σύνταξης ασφαλισμένου και εργοδότη που προβλέπονταν έως την έναρξη ισχύος του παρόντος αναπροσαρμόζονται ετησίως ισόποσα και σταδιακά από 1.1.2017 και εφεξής, ούτως ώστε από 1.1.2020 να διαμορφωθούν στο αντίστοιχο ποσοστό που ορίζεται στην ανωτέρω παράγραφο.

Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου δεν έχουν εφαρμογή για τα πρόσωπα που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 4 του ν. 3660/2008 (78 Α).

3. Οι εισφορές δηλώνονται από τον εργοδότη στην Αναλυτική Περιοδική Δήλωση σύμφωνα με την ισχύουσα κατά τη δημοσίευση του παρόντος νομοθεσία του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, καθορίζονται οι απαιτούμενες διαδικασίες για τον επαναπροσδιορισμό του ποσοστού των ασφαλιστικών εισφορών σύμφωνα με τα παραπάνω οριζόμενα, οι προσαρμογές στα πληροφοριακά συστήματα και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

Άρθρο 6 Ειδικές-Μεταβατικές συνταξιοδοτικές διατάξεις του Δημοσίου

1. α. Οι συντάξεις όσων από τα πρόσωπα της παρ. 1 α του άρθρου 4 αποχωρούν από την Υπηρεσία τους υποβάλλοντας ταυτόχρονα και αίτηση συνταξιοδότησης, μέχρι την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος, υπολογίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου όπως αυτές ίσχυαν κατά την 31.12.2014, λαμβανομένων υπόψη και των διατάξεων του άρθρου 13.

β. Τα ανωτέρω δεν έχουν εφαρμογή για όσα από τα προαναφερόμενα πρόσωπα δεν πληρούν, κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος νόμου, τις προϋποθέσεις άμεσης καταβολής της σύνταξής τους. Τα πρόσωπα αυτά υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου.

γ. Οι συντάξεις όσων από τα πρόσωπα της παρ. 1 α του άρθρου 4 αποχωρούν από την Υπηρεσία τους, από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος εξετάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις αυτού. Όσοι από τα ανωτέρω πρόσωπα έχουν αποχωρήσει ή θα αποχωρήσουν εντός του έτους 2016, σε περίπτωση κατά την οποία το ακαθάριστο ποσό της κανονιζόμενης σύνταξης υπολείπεται κατά ποσοστό άνω του 20%, του ποσού της σύνταξης που θα ελάμβαναν με βάση τις διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου όπως αυτές ίσχυαν κατά την 31.12.2014, το ήμισυ της διαφοράς αυτής καταβάλλεται στον δικαιούχο ως προσωπική διαφορά, με ανάλογη εφαρμογή της παραγράφου 2 του άρθρου 13, ενώ για όσους θα αποχωρήσουν εντός του έτους 2017 ή εντός του έτους 2018, η κατά τα ανωτέρω προσωπική διαφορά, ανέρχεται στο ένα τρίτο (1/3) της διαφοράς και στο ένα τέταρτο (1/4) αυτής, αντίστοιχα.

δ. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται οι διατάξεις της περ. α της παρ. 2 του άρθρου 56 του π.δ. 169/2007. Οι διατάξεις αυτές έχουν εφαρμογή για τα πρόσωπα της περ. β της παρ. 1 και της περ. α της παρ. 2 του άρθρου 6.

ε. Οι διατάξεις του άρθρου 27 έχουν ανάλογη εφαρμογή και για την καταβολή του επιδόματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Συνταξιούχων (ΕΚΑΣ) στους ήδη συνταξιούχους του Δημοσίου καθώς και σε όσους θα καταστούν συνταξιούχοι από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του νόμου αυτού.

2. Συνταξιούχοι του Δημοσίου που κατά την ημερομηνία ένταξής τους στον ΕΦΚΑ λαμβάνουν και δεύτερη σύνταξη για την ίδια αιτία, από άλλο φορέα κύριας ασφάλισης, δικαιούνται από τον ΕΦΚΑ σύνταξη ίση με το άθροισμα των καταβαλλόμενων συντάξεων. Σε περίπτωση που οι συντάξεις προέρχονται από διαφορετική αιτία, ο ΕΦΚΑ εξακολουθεί να καταβάλλει αυτές χωριστά.

3. Οι συντάξεις των προηγούμενων παραγράφων αναπροσαρμόζονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 14 του παρόντος.

Άρθρο 7 Εθνική Σύνταξη

1. Η Εθνική Σύνταξη καταβάλλεται από τον ΕΦΚΑ σε όλους, όσοι θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης λόγω γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις.

2. Ειδικά στις περιπτώσεις συνταξιοδότησης λόγω γήρατος, η Εθνική Σύνταξη καταβάλλεται στους δικαιούχους εφόσον διαμένουν μόνιμα και νόμιμα στην Ελλάδα για τουλάχιστον δεκαπέντε (15) έτη, μεταξύ του 15ου έτους ηλικίας και του έτους κατά το οποίο συμπληρώνουν το προβλεπόμενο όριο ηλικίας καταβολής της σύνταξης. Η μόνιμη διαμονή αποδεικνύεται με τη διαδικασία που προβλέπεται για τη χορήγηση άδειας διαμονής στους πολίτες τρίτων χωρών για τους πολίτες χωρών εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το ποσό της μειώνεται για τους συνταξιούχους λόγω γήρατος κατά 1/40 για κάθε χρόνο που υπολείπεται των σαράντα (40) ετών διαμονής στην Ελλάδα, μεταξύ του 15ου έτους ηλικίας και του έτους κατά το οποίο συμπληρώνουν το προβλεπόμενο όριο ηλικίας καταβολής της σύνταξης. Η κατά τα ανωτέρω μείωση δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις συνταξιοδότησης με τις προϋποθέσεις του των διατάξεων του τετάρτου εδαφίου της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 των άρθρων 1 και 26 του π.δ. 169/2007 (Α' 210), καθώς και για όσα από τα πρόσωπα αυτά συνταξιοδοτούνται με βάση τις διατάξεις του ν. 2084/1992 (Α' 165).

3. Το ποσό της εθνικής σύνταξης μειώνεται αναλογικά στις περιπτώσεις θεμελίωσης δικαιώματος σε μειωμένη σύνταξη λόγω γήρατος, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις. Η μείωση της εθνικής σύνταξης προκειμένου για τους ασφαλισμένους που λαμβάνουν μειωμένη σύνταξη λόγω γήρατος, ανέρχεται σε 1/200 για κάθε μήνα που υπολείπεται για τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης.

4. Στους συνταξιούχους που λαμβάνουν μειωμένη σύνταξη λόγω αναπηρίας με ποσοστό αναπηρίας από 67% έως και 79,99% χορηγείται το 75% της εθνικής σύνταξης, και με ποσοστό αναπηρίας από 50% έως και 66,99% χορηγείται το 50% αυτής. Στους συνταξιούχους του άρθρου 3 παρ. 1α που λαμβάνουν μειωμένη σύνταξη λόγω αναπηρίας με ποσοστό αναπηρίας έως 49,99% χορηγείται το 40% της εθνικής σύνταξης. Για τους συνταξιούχους με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω χορηγείται το πλήρες ποσό της εθνικής σύνταξης. Οι προσαρμογές αυτές δεν έχουν εφαρμογή για όσους συνταξιοδοτούνται με βάση τις διατάξεις του τετάρτου εδαφίου της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 των άρθρων 1 και 26 του π.δ. 169/2007 (Α' 210), καθώς και για όσα από τα πρόσωπα αυτά συνταξιοδοτούνται με βάση τις διατάξεις του ν. 2084/1992 (Α'165).

5. Σε περίπτωση σώρευσης συντάξεων χορηγείται μία εθνική σύνταξη. Στην περίπτωση συνταξιούχου ή δικαιούχου μιας πλήρους σε ποσό και μιας μειωμένης κύριας σύνταξης, το ποσό της χορηγούμενης εθνικής σύνταξης είναι πλήρες. Σε περίπτωση συνταξιούχου ή δικαιούχου δύο μειωμένων κύριων συντάξεων, καταβάλλεται το ποσοστό της εθνικής σύνταξης που αντιστοιχεί σε καθεμία απ' αυτές, εφόσον το άθροισμά τους είναι μικρότερο ή ίσο με το πλήρες ποσό της εθνικής σύνταξης.

6. Για την πρώτη εφαρμογή του νόμου αυτού η εθνική σύνταξη ορίζεται σε τριακόσια ογδόντα τέσσερα (384) Ευρώ μηνιαίως εφόσον έχουν συμπληρωθεί τουλάχιστον 20 έτη ασφάλισης. Το ποσό της εθνικής σύνταξης βαίνει μειούμενο κατά 2% για κάθε έτος ασφάλισης που υπολείπεται των 20 ετών μέχρι τα 15 έτη ασφάλισης, που αποτελούν προϋπόθεση για την καταβολή της. Η εθνική σύνταξη αναπροσαρμόζεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 14 του παρόντος.

Άρθρο 8 Ανταποδοτική σύνταξη

1. Οι ασφαλισμένοι κύριας ασφάλισης, οι οποίοι θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης εξ ιδίου δικαιώματος, αναπηρίας ή θανάτου, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις, δικαιούνται ανταποδοτικό μέρος σύνταξης, που προκύπτει με βάση τις συντάξιμες αποδοχές, το χρόνο ασφάλισης, όπως ορίζεται στο άρθρο 15 του παρόντος, και τα κατ' έτος ποσοστά αναπλήρωσης όπως αποτυπώνονται στον πίνακα της παρ. 4 σύμφωνα με τις ρυθμίσεις των επόμενων παραγράφων.

2. α. Ως συντάξιμες αποδοχές για τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους σύνταξης κύριας ασφάλισης λόγω γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου λαμβάνονται υπόψη ο μέσος όρος μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου καθ' όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού του βίου. Ο μέσος αυτός όρος υπολογίζεται ως το ημίγειο της διαίρεσης του συνόλου των μηνιαίων αποδοχών δια του συνολικού χρόνου ασφάλισής του. Ως σύνολο μηνιαίων αποδοχών που έλαβε ο ασφαλισμένος νοείται το άθροισμα των μηνιαίων αποδοχών που υπόκεινται σε εισφορές, καθ' όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού του βίου, εξαιρουμένων των δώρων εορτών και του επιδόματος αδείας που τυχόν καταβλήθηκαν. Για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών λαμβάνονται υπόψη οι αποδοχές του ασφαλισμένου για κάθε ημερολογιακό έτος, προσαυξανόμενες κατά την ετήσια μεταβολή μισθών, η οποία και υπολογίζεται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή. Στις περιπτώσεις συνταξιοδότησης με τις προϋποθέσεις των διατάξεων του τετάρτου εδαφίου της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 των άρθρων 1 και 26 του π.δ. 169/2007, καθώς και για όσα από τα αναφερόμενα σε αυτές πρόσωπα συνταξιοδοτούνται με βάση τις διατάξεις του ν. 2084/1992, ως συντάξιμες αποδοχές επί των οποίων θα υπολογιστεί το ποσοστό αναπλήρωσης των 35 ετών λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος των μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου κατά τη διάρκεια της ασφάλισής του.

β. για το χρόνο ασφάλισης που αναγνωρίζεται πλασματικά, κατόπιν καταβολής του προβλεπόμενου ποσού εξαγοράς ως συντάξιμες αποδοχές ορίζεται το ποσό που θα αποτελούσε τον ασφαλιστέο μηνιαίο μισθό-εισόδημα αν εκλαμβάνονταν ως μηνιαία εισφορά το ποσό που καταβλήθηκε για την εξαγορά έκαστου μήνα ασφάλισης.

3. Για τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης των προσώπων των παρ. 1β και 2 του άρθρου 6 τα οποία αποχωρούν από την Υπηρεσία εντός του έτους 2016 ως συντάξιμες αποδοχές λαμβάνονται υπόψη ο μέσος μηνιαίος μισθός κατά τις

ειδικότερες λοιπές προβλέψεις του παρόντος άρθρου που προκύπτει από το ασφαλιστικό έτος 2002 και έως την ημερομηνία έναρξης καταβολής της σύνταξης του υπαλλήλου – λειτουργού του Δημοσίου ή του στρατιωτικού. Εφεξής ετησίως η περίοδος αυτή αναφοράς αυξάνεται κατά ένα έτος.

4. Το τελικό ποσό του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης υπολογίζεται για το σύνολο του χρόνου ασφάλισης, με βάση το ποσοστό αναπλήρωσης, όπως φαίνεται στον πίνακα που προσαρτάται στο τέλος της παραγράφου αυτής και αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της. Το ποσοστό αναπλήρωσης για κάθε έτος ασφάλισης εντός εκάστης κλίμακας ετών αντιστοιχεί στο ποσοστό που αναγράφεται στην τρίτη στήλη του πίνακα.

Ειδικότερα τα ποσοστά αναπλήρωσης για κάθε επιμέρους περίοδο ασφάλισης αποτυπώνονται στον ακόλουθο πίνακα:

ΚΛΙΜΑΚΕΣ ΕΤΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ		ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΑΠΛΗΡΩΣΗΣ
ΑΠΟ	ΕΩΣ	
0	15	0,77%
15,01	18	0,84%
18,01	21	0,90%
21,01	24	0,96%
24,01	27	1,03%
27,01	30	1,21%
30,01	33	1,42%
33,01	36	1,59%
36,01	39	1,80%
39,01	42 και περισσότερα	2,00%

5. Πρόσωπα τα οποία είναι συνταξιούχοι των ενταχθέντων στον ΕΦΚΑ φορέων, τομέων και κλάδων, κατά την ημερομηνία ένταξής τους στον ΕΦΚΑ, εφόσον οι συντάξεις τους είναι της αυτής αιτίας, δικαιούνται από τον ΕΦΚΑ σύνταξη ίση με το άθροισμα των καταβαλλόμενων συντάξεων από τους ενταχθέντες στον ΕΦΚΑ φορείς, τομείς και κλάδους. Σε περίπτωση που οι συντάξεις προέρχονται από διαφορετικές αιτίες, ο ΕΦΚΑ εξακολουθεί να καταβάλλει αυτές χωριστά.

6. Οι διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 55 του π.δ. 169/2007 (210 Α'), καθώς και κάθε άλλη διάταξη που παραπέμπει σε αυτές δεν εφαρμόζονται για τα πρόσωπα της περ. β της παρ. 1 και της περ. α της παρ. 2 του άρθρου 6.

Άρθρο 9 Προσωρινή σύνταξη

1. Οι διατάξεις της περ.ε΄ της παρ.1 του άρθρου 57Α του π.δ. 169/2007, αντικαθίσταται ως εξής :

« ε. Οι ανωτέρω αποδοχές δεν καταβάλλονται :

- σε περίπτωση απόλυσης για πειθαρχικό παράπτωμα ή υπηρεσιακή ανεπάρκεια των μόνιμων υπαλλήλων ή των δημοσίων λειτουργών, ισόβιων ή μη

- σε περίπτωση παραίτησης του υπαλλήλου που δεν έχει συμπληρώσει τα έτη ασφάλισης για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του Κώδικα αυτού

- σε περίπτωση που η σύνταξη δεν είναι άμεσα καταβλητέα λόγω μη συμπλήρωσης του προβλεπόμενου ορίου ηλικίας για την καταβολή της

- σε περίπτωση απόλυσης λόγω ανικανότητας ή θανάτου στην υπηρεσία ή θανάτου του υπαλλήλου που έχει αποχωρήσει από την υπηρεσία και βρίσκεται σε αναστολή καταβολής της σύνταξής του λόγω μη συμπλήρωσης του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης. Ειδικά στις περιπτώσεις αυτές, η σύνταξη καταβάλλεται στους δικαιούχους κατ' απόλυτη προτεραιότητα.

- σε περίπτωση που λαμβάνεται ταυτόχρονα και άλλη σύνταξη για την ίδια αιτία από οποιονδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης.

- σε περίπτωση που για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος είναι απαραίτητη η προηγούμενη αναγνώριση χρόνων ασφάλισης. Στην περίπτωση αυτή ο λόγος θεωρείται ότι εκλείπει εφόσον, μετά την υποβολή σχετικής αίτησης εκ μέρους του ενδιαφερομένου, εκδοθεί η απόφαση αναγνώρισης χρόνου ασφάλισης, ακόμα και αν η εξαγορά του χρόνου αυτού γίνει τμηματικά με παρακράτηση του σχετικού ποσού από την δικαιούμενη σύνταξη».

2. Οι διατάξεις του άρθρου 57 Α του π.δ. 169/2007, όπως τροποποιημένες με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου ισχύουν, εξακολουθούν να έχουν εφαρμογή

για τα πρόσωπα της παρ. 1 του άρθρου 4, που αποχωρούν από την Υπηρεσία από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του προαναφερόμενου άρθρου 5 και μετά.

Άρθρο 10 Οικογενειακή παροχή – επιδόματα τέκνων-προσαύξηση σύνταξης

1. Επιδόματα τέκνων για όσους συνταξιοδοτηθούν στο εξής με βάση τις διατάξεις του νόμου αυτού καταβάλλονται βάσει των ρυθμίσεων του άρθρου Πρώτου, παράγραφος ΙΑ, υποπαράγραφος ΙΑ2 του νόμου 4093/2012 και του άρθρου 40 του νόμου 4141/2013. Κάθε άλλη σχετική διάταξη καταργείται.

2. Για τα πρόσωπα της παρ. 1α του άρθρου 6 η οικογενειακή παροχή εξακολουθεί να συγκαταβάλλεται με τη σύνταξη, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις όπως αυτές ίσχυαν μέχρι την ημερομηνία έναρξης ισχύος του νόμου αυτού.

Άρθρο 11 Σύνταξη αναπηρίας

1. Μέχρι την θέση σε ισχύ νομοθετικής ρύθμισης με αντικείμενο τη θέσπιση νέων, ενιαίων κανόνων για όλους τους ασφαλισμένους, το Δημόσιο και οι λοιποί εντασσόμενοι στον ΕΦΚΑ φορείς, κλάδοι και τομείς, εξακολουθούν να εξετάζουν τις αιτήσεις συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας ως προς τις προϋποθέσεις απονομής σύνταξης καθώς και να καταβάλλουν το επίδομα απολύτου αναπηρίας, σύμφωνα με τις μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου καθώς και τις γενικές και καταστατικές διατάξεις των εντασσόμενων φορέων. Οι νέοι κανόνες πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή έως την 31.12.2016.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης συστήνεται Επιτροπή με αντικείμενο την επανεξέταση των υφιστάμενων διατάξεων και τη θέσπιση νέων, ενιαίων κανόνων για όλες τις συντάξεις αναπηρίας. Στην επιτροπή αυτή συμμετέχει υποχρεωτικά και ένας (1) εκπρόσωπος της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ).

Άρθρο 12 Σύνταξη λόγω θανάτου

1. Σε περίπτωση θανάτου συνταξιούχου ή ασφαλισμένου του Δημοσίου, ο οποίος έχει πραγματοποιήσει το χρόνο ασφάλισης που απαιτείται για την συνταξιοδότηση λόγω γήρατος ή αναπηρίας, δικαιούνται σύνταξη τα παρακάτω μέλη της οικογένειας του:

A. Ο επιζών σύζυγος εφόσον έχει συμπληρώσει το 55^ο έτος της ηλικίας του κατά το χρόνο θανάτου του συνταξιούχου ή ασφαλισμένου. Εφόσον έχει συμπληρώσει το 52^ο έτος της ηλικίας του κατά τον ως άνω χρόνο, δικαιούται σύνταξη για διάστημα τριών (3) ετών, μετά την πάροδο των οποίων η καταβολή σύνταξης αναστέλλεται μέχρι τη συμπλήρωση του 67^{ου} έτους της ηλικίας του. Εφόσον δεν έχει συμπληρώσει το 52^ο έτος της ηλικίας του κατά τον ως άνω χρόνο, δικαιούται σύνταξη για διάστημα τριών (3) ετών. Οι ανωτέρω περιορισμοί δεν εφαρμόζονται εφόσον και για όσο χρόνο ο επιζών σύζυγος, κατά τον ως άνω χρόνο, έχει τέκνο ή τέκνα που υπάγονται στην παράγραφο 1B του παρόντος ή είναι ανίκανος για την άσκηση βιοποριστικού επαγγέλματος κατά ποσοστό 67% και άνω.

B. Τα νόμιμα τέκνα, τα νομιμοποιηθέντα, τα αναγνωρισθέντα, τα υιοθετηθέντα και όσα εξομοιώνονται με αυτά, με την προϋπόθεση ότι: α) είναι άγαμα και δεν έχουν συμπληρώσει το 18^ο έτος της ηλικίας τους. Το όριο αυτό παρατείνεται μέχρι του 24^{ου} έτους, εφόσον φοιτούν σε ανώτερες ή ανώτατες αναγνωρισμένες σχολές του εσωτερικού ή του εξωτερικού ή σε Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης ή Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης, ή β) κατά το χρόνο του θανάτου του ασφαλισμένου ή συνταξιούχου είναι ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία, εφόσον η ανικανότητά τους επήλθε πριν από την συμπλήρωση του 24^{ου} έτους της ηλικίας τους. Στην περίπτωση αυτή η σύνταξη εξακολουθεί να καταβάλλεται και μετά τη συμπλήρωση του 24^{ου} έτους της ηλικίας.

Γ. Ο διαζευγμένος σύζυγος, εφόσον πληροί αθροιστικά τις προϋποθέσεις της υποπαραγράφου 1A για τον επιζώντα σύζυγο και επιπλέον τις εξής προϋποθέσεις:

α) Ο πρώην σύζυγος, κατά τη στιγμή του θανάτου του, να κατέβαλλε σε αυτόν διατροφή που είχε καθοριστεί είτε με δικαστική απόφαση είτε με μεταξύ τους σύμβαση,

β) Να είχε συμπληρώσει δέκα (10) έτη έγγαμου βίου, μέχρι τη λύση του γάμου με αμετάκλητη δικαστική απόφαση,

γ) Το διαζύγιο να μην οφείλεται σε ισχυρό κλονισμό της εγγάμου συμβίωσης υπαιτιότητας του αιτούντος τη σύνταξη,

δ) Το μέσο μηνιαίο ατομικό φορολογητέο εισόδημά του να μην υπερβαίνει το διπλάσιο του ποσού του επιδόματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ανασφαλιστών Υπερηλίκων που καταβάλλεται από τον ΟΓΑ κατ' άρθρον 28 του παρόντος νόμου.

ε) Να μην έχει τελεστεί άλλος γάμος ή σύμφωνο συμβίωσης.

2. Ο επιζών σύζυγος δεν δικαιούται σύνταξη αν ο θάνατος του συνταξιούχου ή ασφαλισμένου συζύγου επήλθε πριν από την πάροδο πέντε (5) ετών από την τέλεση του γάμου, εκτός αν:

α) Ο θάνατος οφείλεται σε ατύχημα εργατικό ή ατύχημα εκτός εργασίας του άρθρου 54 ή ανθρωποκτονία,

β) Κατά τη διάρκεια του γάμου γεννήθηκε ή με το γάμο νομιμοποιήθηκε, αναγνωρίστηκε ή υιοθετήθηκε τέκνο,

γ) Η χήρα κατά το χρόνο του θανάτου τελεί σε κατάσταση εγκυμοσύνης, η οποία δεν διεκόπη και γεννήθηκε ζων τέκνο,

δ) Συντρέχει η περίπτωση ανασυστάσεως προϋπάρχαντος γάμου, αρκεί οι τελεσθέντες γάμοι, δηλαδή ο αρχικός και ο εξ ανασυστάσεως, κατά τη διάρκεια του οποίου απεβίωσε ο σύζυγος, να έχουν διαρκέσει τουλάχιστον πέντε (5) χρόνια συνολικά, και ο εξ ανασυστάσεως να διήρκησε τουλάχιστον 6 μήνες.

3. Το δικαίωμα σύνταξης, λόγω θανάτου, των ανωτέρω δικαιούχων καταργείται:

α) Με το θάνατο του δικαιούχου,

β) Με την τέλεση γάμου του δικαιούχου ή σύναψη συμφώνου συμβίωσης,

γ) Με τη συμπλήρωση των ανωτέρω στην παρ. 1B περίπτωση α' οριζόμενων ορίων ηλικίας, και

δ) Από τότε που, με νεότερη κρίση της αρμόδιας υγειονομικής επιτροπής, έπαυσε η κατά τις παραγράφους 1Α και 1Β περίπτωση β' ανικανότητα για εργασία.

4. Α. Το ποσό της σύνταξης των ανωτέρω δικαιούχων, υπολογίζεται επί του ποσού της σύνταξης που ελάμβανε ο θανών συνταξιούχος λόγω γήρατος ή αναπηρίας ή θα εδικαιούτο ο θανών κατά το χρόνο του θανάτου του αν κατά το χρόνο του θανάτου του καθίστατο ανάπηρος κατά ποσοστό 80% και επιμερίζεται, ως εξής:

α) Για τον επιζώντα σύζυγο ποσοστό 50% της σύνταξης. Εάν ο γάμος έλαβε χώρα μετά την απονομή της σύνταξης γήρατος του θανόντος, περιορίζεται αυτή ως ακολούθως:

Αν η διαφορά ηλικίας μεταξύ του αποβιώσαντος και της συζύγου του, αφαιρουμένου του διαστήματος του γάμου τους, είναι μεγαλύτερη από δέκα έτη, η σύνταξη του επιζώντος συζύγου, υφίσταται, για κάθε πλήρες έτος διαφοράς, μείωση που καθορίζεται σε:

1% για τα έτη από το 10ο και το 20ό έτος.

2% για τα έτη από το 21ο έως το 25ο έτος.

3% για τα έτη από το 26ο έως το 30ό έτος.

4% για τα έτη από το 31ο έως το 35ο έτος.

5% για τα έτη από το 36ο και άνω.

β) Για τον διαζευγμένο, εφόσον ο γάμος είχε διαρκέσει δέκα (10) έτη έως τη λύση του με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, το ποσό σύνταξης που δικαιούται ο χήρος επιζών σύζυγος επιμερίζεται κατά 75% στο χήρο και 25% στον διαζευγμένο. Για κάθε έτος εγγάμου βίου πέραν του δεκάτου (10ου) και μέχρι το τριακοστό πέμπτο (35ο) έτος διάρκειας του γάμου, το ποσοστό σύνταξης που δικαιούται ο χήρος μειώνεται κατά 1% στο χήρο και αυξάνεται αντίστοιχα κατά 1% στον διαζευγμένο. Προκειμένου περί εγγάμου βίου που διήρκησε πλέον των τριάντα πέντε (35) ετών έως τη λύση του κατά τα ανωτέρω, το ποσό σύνταξης που δικαιούται ο χήρος επιμερίζεται κατά 50% στο χήρο και 50% στον διαζευγμένο. Εάν ο θανών δεν καταλείπει χήρο, ο διαζευγμένος δικαιούται το αυτό ποσοστό του διαζευγμένου, κατά τα ως άνω, της σύνταξης που θα

εδικαιούτο ο χήρος. Σε περίπτωση περισσότερων του ενός δικαιούχων διαζευγμένων το αναλογούν για τον/την διαζευγμένο/η κατά τα ως άνω ποσοστά ποσό σύνταξης κύριας και επικουρικής επιμερίζεται εξίσου μεταξύ αυτών.

γ) Για κάθε παιδί ποσοστό 25% της σύνταξης. Αν πρόκειται για παιδί ορφανό και από τους δύο γονείς, το παραπάνω ποσοστό διπλασιάζεται, εκτός αν το ορφανό παιδί δικαιούται σύνταξη και από τους δύο γονείς, οπότε το ποσοστό της δικαιούμενης σύνταξης δεν διπλασιάζεται.

Β. Το συνολικό ποσό της σύνταξης λόγω θανάτου του επιζώντος συζύγου και των τέκνων σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό της σύνταξης του θανόντος. Σε περίπτωση που το άθροισμα των ποσοστών των δικαιούχων υπερβαίνει το ποσό της σύνταξης του θανόντος περιορίζεται ισόποσα το ποσοστό των τέκνων.

Γ. Εάν ο θανών καταλείπει τέκνα και η σύνταξη καταβάλλεται στον επιζώντα σύζυγο μειωμένη, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παρ. 4 και 5 του παρόντος, το ποσό της σύνταξης που περικόπτεται επιμερίζεται στα τέκνα. Σε περίπτωση που εκλείψουν οι προϋποθέσεις για χορήγηση ποσοστού σύνταξης θανάτου στα τέκνα, το ποσό της σύνταξης που περικόπτεται δεν καταβάλλεται στον επιζώντα σύζυγο.

5. α) Στον επιζώντα σύζυγο καταβάλλεται ολόκληρη η σύνταξη για μία τριετία από την πρώτη του επομένου του θανάτου μήνα.

β) Μετά την πάροδο της τριετίας, σε περίπτωση που ο επιζών εργάζεται ή αυτοαπασχολείται ή λαμβάνει σύνταξη από οποιαδήποτε πηγή, η σύνταξη περιορίζεται στο 50% της σύνταξης λόγω θανάτου, έως τη συμπλήρωση του 67ου έτους της ηλικίας του. Μετά τη συμπλήρωση του ορίου αυτού ο επιζών σύζυγος λαμβάνει το 50% της σύνταξης που ελάμβανε ο θανών συνταξιούχος λόγω γήρατος ή αναπηρίας ή θα εδικαιούτο ο θανών κατά το χρόνο του θανάτου του.

γ) Εάν ο επιζών των συζύγων, κατά την ημερομηνία θανάτου, είναι ανάπηρος σωματικά ή πνευματικά σε ποσοστό 67% και άνω, λαμβάνει ολόκληρη τη σύνταξη, για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η αναπηρία του, ανεξαρτήτως άλλων προϋποθέσεων.

6. Εφόσον, εντός χρονικού διαστήματος πέντε (5) ετών από την πρώτη καταβολή σύνταξης λόγω θανάτου, ο άνεργος επιζών ή διαζευγμένος σύζυγος προσληφθεί ως

μισθωτός ή προχωρήσει σε έναρξη οικονομικής δραστηριότητας ως αυτοαπασχολούμενος, οι ασφαλιστικές του εισφορές καταβάλλονται από το Δημόσιο για διάστημα δύο (2) ετών. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης εξειδικεύονται οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.

7. Κάθε διάταξη που ρυθμίζει διαφορετικά το ανωτέρω θέμα καταργείται. Καταβαλλόμενες συντάξεις που εκδόθηκαν βάσει ρυθμίσεων που καταργούνται στο εξής, διατηρούνται ως έχουν, με την επιφύλαξη εφαρμογής του άρθρου 14 του παρόντος νόμου.

8. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται στις περιπτώσεις που ο θάνατος επέρχεται μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 13 Ανώτατο όριο καταβολής σύνταξης

1. Μέχρι 31.12.2018, το ποσό κάθε ατομικής μηνιαίας σύνταξης των προσώπων που είχαν ήδη καταστεί συνταξιούχοι μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, δεν μπορεί να υπερβαίνει το εξαπλάσιο του πλήρους ποσού της εθνικής σύνταξης του άρθρου 6 ~~49~~. Για την εφαρμογή του ανώτατου αυτού ορίου, λαμβάνονται υπόψη το καταβαλλόμενο ποσό πλέον της εισφοράς υγειονομικής περίθαλψης και της εισφοράς υπέρ ΑΚΑΓΕ. Από την 1.1.2019 καταβάλλεται το τυχόν υπερβάλλον ποσό που προκύπτει σε σχέση με το ανώτατο αυτό όριο και το νέο ύψος των συντάξεων όπως θα προκύψει σύμφωνα με την κατά το άρθρο 14 αναπροσαρμογή τους.

2. Κατά την ίδια περίοδο, το άθροισμα του καθαρού ποσού των συντάξεων των παραπάνω προσώπων, που δικαιούται κάθε συνταξιούχος από οποιαδήποτε αιτία από το Δημόσιο, ΝΠΔΔ, ή οιονδήποτε ασφαλιστικό φορέα κύριας ή επικουρικής ασφάλισης δεν μπορεί να υπερβαίνει το οκταπλάσιο της Εθνικής Σύνταξης του άρθρου 6. Δεν λαμβάνονται υπόψη τα τυχόν καταβαλλόμενα επιδόματα αναπηρίας.

Άρθρο 14 Αναπροσαρμογή συντάξεων-προστασία καταβαλλόμενων συντάξεων

1. α. Σε εφαρμογή των ενιαίων κανόνων του ΕΦΚΑ και των θεμελιωδών αρχών του άρθρου 1, οι ήδη καταβαλλόμενες κατά την δημοσίευση του νόμου κύριες συντάξεις αναπροσαρμόζονται σύμφωνα με τα άρθρα 7, 8 και 12, βάσει των ρυθμίσεων των επομένων παραγράφων.

β. Για τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους των καταβαλλόμενων, έως την ημερομηνία έναρξης ισχύος του νόμου αυτού, συντάξεων, για τον προσδιορισμό των συντάξιμων αποδοχών λαμβάνεται υπόψη ο συντάξιμος μισθός επί του οποίου κανονίστηκε η ήδη χορηγηθείσα σύνταξη, όπως αυτός είχε διαμορφωθεί πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, με βάση τους κανόνες αναπροσαρμογής των συντάξιμων αποδοχών του Δημοσίου τομέα, που ίσχυαν κατά τη δημοσίευση του παρόντος. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της διάταξης αυτής.

2.α. Μέχρι την 31.12.2017, οι συντάξεις της προηγούμενης παραγράφου συνεχίζουν να καταβάλλονται στο ύψος που είχαν διαμορφωθεί κατά την 31.12.2014 σύμφωνα με τις τότε ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις, παρακρατούμενης της εισφοράς υπέρ υγειονομικής περίθαλψης όπως αυτή προβλέπεται στο α. 1 παρ. 30 του Νόμου 4334/2015, όπως ισχύει.

β. Από την 1.1.2018, εφόσον το καταβαλλόμενο ποσό των συντάξεων αυτών είναι μεγαλύτερο από αυτό που προκύπτει από τον υπολογισμό τους βάσει της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, το επιπλέον ποσό εξακολουθεί να καταβάλλεται στον δικαιούχο ως προσωπική διαφορά, συμψηφιζόμενο κατ' έτος και μέχρι την πλήρη εξάλειψή του, με την εκάστοτε αναπροσαρμογή των συντάξεων όπως αυτή προκύπτει σε εφαρμογή της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου. Εάν το καταβαλλόμενο ποσό των συντάξεων είναι μικρότερο από αυτό που προκύπτει από τον υπολογισμό τους βάσει της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, τότε αυτό προσαυξάνεται κατά το ένα πέμπτο της διαφοράς σταδιακά και ισόποσα εντός πέντε ετών από την ολοκλήρωση του προγράμματος δημοσιονομικής προσαρμογής.

Τα ανωτέρω στοιχεία αποτυπώνονται από την 1.1.2018 για κάθε ασφαλισμένο στο πληροφοριακό σύστημα της ΗΔΙΚΑ.

3. α). Το συνολικό ποσό της σύνταξης που εκδίδεται μετά την θέση σε ισχύ του νόμου, αυξάνεται από την 1.1.2017 κατ' έτος με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης στη βάση συντελεστή που διαμορφώνεται κατά 50% από τη μεταβολή του ΑΕΠ και κατά 50% από τη μεταβολή του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή του προηγούμενου έτους και δεν υπερβαίνει την ετήσια μεταβολή του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή.

β). Οι διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου με τις οποίες προβλέπεται αναπροσαρμογή ή αύξηση των συντάξεων, που καταβάλλονται από αυτό, κατά τρόπο διαφορετικό από τον οριζόμενο στο προηγούμενο εδάφιο ή με βάση τις ισχύουσες κάθε φορά μισθολογικές διατάξεις, καταργούνται.

4. Από την 1.1.2017 και ανά τριετία, η Εθνική Αναλογιστική Αρχή εκπονεί υποχρεωτικά αναλογιστικές μελέτες, οι οποίες επικυρώνονται από την Επιτροπή Οικονομικής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με αντικείμενο τη συνεχή παρακολούθηση της εξέλιξης της εθνικής συνταξιοδοτικής δαπάνης. Με ειδικό νόμο ανακαθορίζονται οι συντάξεις με στόχο τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας του ασφαλιστικού συστήματος. Το ύψος των ανωτέρω δαπανών για την εθνική, την αναλογική και την επικουρική σύνταξη, προβαλλόμενο έως το έτος 2060, δεν πρέπει να υπερβαίνει το περιθώριο αύξησης των 2,5 ποσοστιαίων μονάδων του ΑΕΠ, με έτος αναφοράς το 2009.

Άρθρο 15 Χρόνος ασφάλισης

1. Χρόνος ασφάλισης στον ΕΦΚΑ είναι:

α. Ο χρόνος πραγματικής ασφάλισης, ήτοι ο χρόνος ασφαλιστέας απασχόλησης ή ιδιότητας στον ΕΦΚΑ ή στους εντασσόμενους στον ΕΦΚΑ φορείς, τομείς και κλάδους για τον οποίο έχουν καταβληθεί εισφορές.

β. Ο λογιζόμενος στο διπλάσιο χρόνος συντάξιμης υπηρεσίας των πολιτικών υπαλλήλων και των στρατιωτικών καθώς και οι αναγνωριζόμενοι πλασματικοί χρόνοι ασφάλισης, σύμφωνα με τις διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου, όπως αυτές ίσχυαν μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού. Όπου για την αναγνώριση των πλασματικών αυτών χρόνων ασφάλισης προβλέπεται καταβολή εισφοράς, η αναγνώριση γίνεται με την καταβολή από τον ασφαλισμένο για κάθε μήνα αναγνωριζόμενου χρόνου ασφάλισης της εισφοράς ασφαλισμένου και εργοδότη, στο ποσοστό που ισχύει κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης εξαγοράς. Η ως άνω εισφορά υπολογίζεται επί των αποδοχών του ασφαλισμένου κατά το μήνα υποβολής της αίτησης εξαγοράς και, εφόσον έχει διακοπεί η απασχόληση, επί των αποδοχών του τελευταίου μήνα απασχόλησης προσαυξανόμενων κατά την ετήσια μεταβολή μισθών, όπως προκύπτει από τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής. Το συνολικό ποσό της κατά τα ανωτέρω εξαγοράς καταβάλλεται σε τόσες μηνιαίες δόσεις, όσοι είναι οι μήνες που αναγνωρίζονται. Το ποσό αυτό μπορεί να καταβληθεί εφάπαξ, οπότε παρέχεται έκπτωση 15%.

γ. Ο χρόνος ασφάλισης που πραγματοποιήθηκε στους εντασσόμενους στον ΕΦΚΑ φορείς, τομείς και κλάδους, συμπεριλαμβανομένου του χρόνου που αναγνωρίστηκε και εξαγοράστηκε ή συνεχίζεται η εξαγορά του, καθώς και ο χρόνος που έχει προσμετρηθεί από προϋπηρεσία ή άλλη αιτία. Αναγνωρίσεις χρόνων, οι οποίες δεν έχουν ολοκληρωθεί με την πλήρη εξόφληση του ποσού της εξαγοράς, συνεχίζονται στον ΕΦΚΑ μέχρι την ολοκλήρωσή τους, βάσει των διατάξεων που ισχύουν κατά την δημοσίευση του νόμου αυτού.

δ. ο χρόνος προαιρετικής ασφάλισης του άρθρου 18 του παρόντος.

2. α. Υπάλληλοι που ασφαλισμένοι έχουν υπαχθεί στην ασφάλιση του Δημοσίου και υπό την προϋπόθεση ότι παραμένουν στην Υπηρεσία, συνεχίζουν την ασφάλισή τους στον ΕΦΚΑ μέχρι την αποχώρησή τους από την Υπηρεσία.

β. Πρόσωπα που έχουν υπαχθεί καλόπιστα στην ασφάλιση των εντασσόμενων στον ΕΦΚΑ φορέων, τομέων και κλάδων, ενώ δεν συνέτρεχαν οι νόμιμες προϋποθέσεις, συνεχίζουν την ασφάλιση τους στον ΕΦΚΑ εφόσον διατηρούν την ιδιότητα ή απασχόληση για την οποία υπήχθησαν στην ασφάλιση των εντασσόμενων στον ΕΦΚΑ

φορέων, τομέων και κλάδων. Χρόνος για τον οποίο έχουν καταβληθεί ασφαλιστικές εισφορές στους εντασσόμενους στον ΕΦΚΑ φορείς, τομείς και κλάδους, ενώ δε συνέτρεχαν οι νόμιμες προϋποθέσεις ασφάλισης λογίζεται ως χρόνος ασφάλισης στον ΕΦΚΑ και οι σχετικές ασφαλιστικές εισφορές δεν επιστρέφονται, εφόσον δεν έχει εκδοθεί απόφαση διαγραφής.

3. Κάθε διάταξη που ορίζει διαφορετικά από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, καταργείται.

Άρθρο 16 Δικαιώματα αντισυμβαλλομένου συμφώνου συμβίωσης

Με τους εγγάμους εξομοιώνονται πλήρως οι αντισυμβαλλόμενοι στο σύμφωνο συμβίωσης ως προς κάθε ασφαλιστικό δικαίωμα, παροχή ή περιορισμό, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος ή της εν γένει ασφαλιστικής και προνοιακής νομοθεσίας.

Άρθρο 17 Παράλληλη ασφάλιση

1. Ασφαλισμένοι, ανεξαρτήτως του χρόνου υπαγωγής στην ασφάλιση, για τους οποίους προκύπτει βάσει γενικών, ειδικών ή καταστατικών διατάξεων, όπως ίσχυαν έως την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, υποχρεωτική ασφάλιση σε δύο ή περισσότερους φορείς ή Τομείς ασφάλισης που εντάσσονται στον ΕΦΚΑ, καταβάλλουν για κάθε αναληφθείσα επαγγελματική δραστηριότητα τις προβλεπόμενες ασφαλιστικές εισφορές, όπως αυτές καθορίζονται από τον παρόντα νόμο. Στην περίπτωση αυτή για τη δεύτερη αναληφθείσα επαγγελματική δραστηριότητα δεν εφαρμόζεται η υποχρέωση καταβολής ελάχιστης μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς.

2. Ασφαλισμένοι, ανεξαρτήτως του χρόνου υπαγωγής στην κοινωνική ασφάλιση, για τους οποίους προέκυπτε, βάσει των γενικών, ειδικών ή καταστατικών διατάξεων κάθε φορέα από τους εντασσόμενους στον ΕΦΚΑ, όπως ίσχυαν έως την έναρξη ισχύος του παρόντος, υποχρεωτική υπαγωγή λόγω ιδιότητας σε δύο ή περισσότερους φορείς για την ίδια απασχόληση, καταβάλλουν τις προβλεπόμενες στο άρθρο 5 παράγραφο 1 του παρόντος ασφαλιστικές εισφορές.

3. Όσα από τα πρόσωπα της παρ. 2 του παρόντος άρθρου, παλαιοί ασφαλισμένοι, για τους οποίους υπολογίζονταν και καταβάλλονταν εισφορές σε δύο ή περισσότερους φορείς έως την έναρξη ισχύος του παρόντος, εξακολουθούν να καταβάλλουν προαιρετικά, κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης, διπλές εισφορές επί των αποδοχών τους και μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, ώστε να συμπληρώσουν το χρόνο που απαιτείται για τη θεμελίωση δικαιώματος και δεύτερης σύνταξης. Στην περίπτωση αυτή καταβάλλουν το συνολικό ποσοστό εισφοράς εργοδότη και εργαζομένου.

4. Για τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης των προσώπων του παρόντος άρθρου εφαρμόζεται το άρθρο 50** και η επιπλέον παροχή, για κάθε έτος που έχει καταβληθεί επιπλέον εισφορά, θα υπολογίζεται με ετήσιο συντελεστή αναπλήρωσης 0,075% για κάθε μία ποσοστιαία μονάδα (1%) επιπλέον εισφοράς. Ο συντάξιμος μισθός σε αυτή την περίπτωση θα προκύπτει λαμβάνοντας υπόψη τη βάση υπολογισμού της επιπλέον εισφοράς. Οι διατάξεις του άρθρου 14 εφαρμόζονται αναλόγως.

5. Οι διατάξεις του παρόντος, έχουν εφαρμογή από την 1.1.2017.

6. Το άρθρο 39 του Ν. 2084/1992 καθώς και κάθε άλλη διάταξη που ρυθμίζει διαφορετικά τα θέματα του παρόντος καταργείται.

Άρθρο 18 Προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης

1. Τα πρόσωπα της παρ. 1 του άρθρου 3, ανεξαρτήτως του χρόνου υπαγωγής στην ασφάλιση δικαιούνται από την 1.1.2017, να συνεχίσουν προαιρετικά την ασφάλισή τους

α) εάν έχουν πραγματοποιήσει στην υποχρεωτική ασφάλιση τουλάχιστον 1.500 ημέρες εκ των οποίων τουλάχιστον 300 εντός της τελευταίας πριν την υποβολή της αίτησης πενταετίας και υποβάλλουν τη σχετική αίτηση μέσα σε προθεσμία δώδεκα (12) μηνών από την τελευταία ασφάλισή τους σε φορέα κύριας ασφάλισης, ή β) εάν έχουν πραγματοποιήσει οποτεδήποτε στην υποχρεωτική ασφάλιση τρεις χιλιάδες (3.000) ημέρες εργασίας ανεξάρτητα από το χρόνο υποβολής της αίτησης για προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης.

2. Η κατά την παρ. 1 προαιρετική ασφάλιση πραγματοποιείται για κύρια σύνταξη ή/και για ασθένεια σε είδος και σε χρήμα.

3. Για την προαιρετική ασφάλιση καταβάλλεται μηνιαία εισφορά κατ' αναλογία των προβλεπόμενων στο άρθρο 5. Ειδικότερα από τον προαιρετικά ασφαλισμένο καταβάλλεται μηνιαίως για τον κλάδο κύριας ασφάλισης και λοιπών παροχών το συνολικό ποσοστό ασφαλιστικής εισφοράς εργαζόμενου - εργοδότη στο ύψος που έχει διαμορφωθεί και ισχύει κατά το χρόνο υπαγωγής στην προαιρετική ασφάλιση. Το ως άνω ποσοστό υπολογίζεται επί του μέσου όρου των μηνιαίων αποδοχών επί των οποίων καταβλήθηκαν ασφαλιστικές εισφορές κατά το τελευταίο δωδεκάμηνο πριν από την αποχώρηση από την υπηρεσία, αναπροσαρμοσμένων με την ετήσια μεταβολή μισθών όπως αυτή υπολογίζεται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή. Για παροχές ασθένειας σε είδος από τον ΕΟΠΥΥ και για παροχές σε χρήμα από τον Κλάδο Παροχών του ΕΦΚΑ, ο προαιρετικά ασφαλισμένος δημόσιος υπάλληλος καταβάλλει μηνιαίως εξ' ολοκλήρου το σύνολο της εισφοράς ασφαλισμένου και εργοδότη στο ύψος που εκάστοτε έχει διαμορφωθεί υπολογιζόμενη αντιστοίχως επί των αποδοχών όπως προβλέπεται ως ανωτέρω για την κύρια σύνταξη.

4. Δεν δύναται να γίνει προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης αν ο ασφαλισμένος κατά την υποβολή της σχετικής αίτησης είναι ανάπηρος κατά την έννοια του στοιχείου β' της παρ. 5 του άρθρου 28 του α.ν. 1846/1951. 5. Η προαιρετική ασφάλιση αρχίζει από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στον ΕΦΚΑ και διενεργείται για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπολείπεται των 25 ημερών ασφάλισης ανά μήνα και των 300 ημερών ανά έτος.

5. Η προαιρετική ασφάλιση διακόπτεται/λήγει: α) με αίτηση του ασφαλισμένου, από την πρώτη του επομένου μήνα της υποβολής της, β) με τη συνταξιοδότηση λόγω γήρατος ή επ' αόριστον αναπηρίας του ασφαλισμένου, γ) με την ανάληψη εργασίας, ιδιότητας ή δραστηριότητας που υποχρεώνει την υπαγωγή στον ΕΦΚΑ και δ) με το θάνατο του ασφαλισμένου.

Καταβολή εισφορών μετά τη διακοπή/λήξη της προαιρετικής ασφάλισης σύμφωνα με τα ανωτέρω, δεν γεννά κανένα δικαίωμα, πλην της άτοκης επιστροφής των εισφορών για τον κλάδο κύριας ασφάλισης.

6. Η εισφορά για την προαιρετική ασφάλιση καταβάλλεται εντός των προβλεπόμενων από την ισχύουσα νομοθεσία και ανά κατηγορία ασφαλισμένων προθεσμιών.

Σε περίπτωση εκπρόθεσμης καταβολής της ασφαλιστικής εισφοράς, αυτή βαρύνεται με τους προβλεπόμενους από την ισχύουσα νομοθεσία τόκους για τις ασφαλιστικές εισφορές υποχρεωτικής ασφάλισης.

7. Απώλεια του δικαιώματος συνέχισης της προαιρετικής ασφάλισης επέρχεται εφόσον ο ασφαλισμένος έχει καθυστερήσει την καταβολή της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς για περισσότερο από δύο έτη από την ημερομηνία που αυτή κατέστη απαιτητή.

Σε περίπτωση απώλειας του δικαιώματος ο ασφαλισμένος μπορεί να υποβάλει εκ νέου αίτημα για προαιρετική ασφάλιση μετά την παρέλευση τριών ετών. Συνολικά ο ασφαλισμένος μπορεί να υπαχθεί σε καθεστώς προαιρετικής ασφάλισης μέχρι 3 φορές.

8. Ασφαλισμένοι που έχουν υπαχθεί στην προαιρετική ασφάλιση μέχρι 31/12/2016 συνεχίζουν την προαιρετική ασφάλιση με τους ίδιους όρους.

9. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης δύναται να καθορίζεται η έναρξη, η αναστολή, η διακοπή/λήξη της προαιρετικής συνέχισης της ασφάλισης, ζητήματα υπαγωγής στην προαιρετική ασφάλιση στην περίπτωση πολλαπλής ή παράλληλης απασχόλησης, ο τρόπος απόδειξης τήρησης των όρων της ρύθμισης οφειλών και κάθε άλλο αναγκαίο ζήτημα για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 19 Διατάξεις περί διαδοχικής ασφάλισης

1. Τα πρόσωπα τα οποία ασφαλίστηκαν διαδοχικά σε περισσότερους από έναν ασφαλιστικούς οργανισμούς που εντάσσονται στον ΕΦΚΑ δικαιούνται σύνταξη κατόπιν αίτησης στον ΕΦΚΑ. Η αίτηση αυτή εξετάζεται από την αρμόδια Υπηρεσία του Φορέα ή Τομέα ή Κλάδου στην οποία υπάγονταν, λόγω ιδιότητας ή απασχόλησης, τα ανωτέρω πρόσωπα κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης, σύμφωνα με τη νομοθεσία του εντασσόμενου φορέα, όπως ισχύει κατά την επέλευση του ασφαλιστικού κινδύνου, εφόσον πραγματοποίησαν στην ασφάλισή του τα οριζόμενα στις παρ. 1, 2, 3 και 4 του

άρθρου 2 του ν.δ. 4202/ 1961 (ΦΕΚ 175 Α'), όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 9 του ν. 1405/1983 (ΦΕΚ 180 Α') και το άρθρο 14 του ν. 1902/1990 (ΦΕΚ 138 Α') και αντικαταστάθηκαν με την παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 3863/2010 (ΦΕΚ 115 Α') και έχουν ένα από τα γενικά όρια ηλικίας του ανωτέρω Φορέα ή Τομέα ή Κλάδου κατά την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος συνταξιοδότησης.

Ως χρόνος ασφάλισης που απαιτείται για την πλήρωση των ανωτέρω προϋποθέσεων αρμοδιότητας λογίζεται ο χρόνος υποχρεωτικής ή προαιρετικής ασφάλισης. Ειδικά για την πλήρωση των προϋποθέσεων του απαιτούμενου συνολικού χρόνου ασφάλισης δύναται να συνυπολογιστεί και ο χρόνος αναγνώρισης στρατιωτικής θητείας για τον οποίο καταβλήθηκαν εισφορές στον τελευταίο εντασσόμενο φορέα – Τομέα – Κλάδο. Για τη συνταξιοδότηση λόγω αναπηρίας και θανάτου με χρόνο διαδοχικής ασφάλισης, δύναται να συνυπολογιστεί και ο χρόνος αναγνώρισης στρατιωτικής θητείας για τον οποίο καταβλήθηκαν εισφορές στον τελευταίο εντασσόμενο φορέα – Κλάδο για την πλήρωση των προϋποθέσεων αρμοδιότητας.

2. Η Υπηρεσία του ΕΦΚΑ που απονέμει κατά τα ανωτέρω τη σύνταξη, υπολογίζει, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 7 και 8 του παρόντος νόμου, το ποσό της σύνταξης με ολόκληρο το χρόνο που διανύθηκε στην ασφάλιση του ίδιου και των συμμετεχόντων – εντασσόμενων φορέων – Τομέων – Κλάδων.

Οι συμμετέχοντες – εντασσόμενοι φορείς ενημερώνουν την αρμόδια Υπηρεσία του ΕΦΚΑ για το χρόνο ασφάλισης που έχει διανυθεί στην ασφάλισή τους, τις αποδοχές που αντιστοιχούν στο χρόνο ασφάλισης του ασφαλισμένου, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο που απαιτείται. Ο τρόπος υπολογισμού των διατάξεων των άρθρων 7 και 8 του παρόντος νόμου ισχύει για όλα τα πρόσωπα ανεξαρτήτως χρόνου υπαγωγής στην ασφάλιση και ανεξαρτήτως χρόνου που υπήχθησαν διαδοχικά για πρώτη φορά στην ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα – Τομέα – ταμείου.

3. Στον ασφαλισμένο καταβάλλεται το ποσό σύνταξης που αναλογεί σε κάθε συμμετέχοντα εντασσόμενο φορέα, τομέα, ταμείο, όταν ο διαδοχικά ασφαλισμένος συμπληρώσει το όριο ηλικίας που προβλέπεται από τη νομοθεσία του εκάστοτε αντίστοιχου εντασσόμενου φορέα, τομέα, ταμείου.

Αν από τις διατάξεις του φορέα – τομέα ή ταμείου της παρ. 1 του παρόντος, με βάση τις οποίες η Υπηρεσία του ΕΦΚΑ απονέμει τη σύνταξη, προβλέπεται η χορήγηση πλήρους σύνταξης σε όριο ηλικίας μικρότερο ή ίσο από το όριο ηλικίας με το οποίο συνταξιοδοτούνται οι ασφαλισμένοι που υπάγονται στον Κανονισμό βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελμάτων του τέως Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ., καταβάλλεται στον ασφαλισμένο το ποσό της σύνταξης που αναλογεί στο χρόνο ασφάλισης των συμμετεχόντων φορέων – Κλάδων, όταν ο ασφαλισμένος συμπληρώσει το όριο ηλικίας που προβλέπεται από τη νομοθεσία του τέως Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ. για τη συνταξιοδότηση των υπαγομένων στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα ήτοι το 62ο έτος της ηλικίας.

Τα οριζόμενα στην παρούσα παράγραφο ισχύουν για όλα τα πρόσωπα ανεξαρτήτως χρόνου υπαγωγής στην ασφάλιση και ανεξαρτήτως χρόνου που υπήχθησαν διαδοχικά για πρώτη φορά στην ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα.

4. α. Αιτήσεις συνταξιοδότησης που έχουν υποβληθεί πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, εξετάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.δ. 4202/1961, όπως ίσχυαν πριν την τροποποίησή τους με τον παρόντα νόμο. Στις περιπτώσεις που οι ανωτέρω αιτήσεις συνταξιοδότησης υποβάλλονται μετά την έναρξη λειτουργίας του ΕΦΚΑ, εξετάζονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του κατά τα ανωτέρω.

β. Αιτήσεις συνταξιοδότησης που υποβάλλονται μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, εξετάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

5. Από την ημερομηνία έναρξης λειτουργίας του ΕΦΚΑ και εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος άρθρου παύει να ισχύει κάθε αντίθετη διάταξη που αφορά στην εφαρμογή των διατάξεων διαδοχικής ασφάλισης στους φορείς/τομείς κύριας ασφάλισης.

6. Είναι δυνατή η υποβολή νέας αίτησης για να κριθεί το δικαίωμα συνταξιοδότησης με τις διατάξεις του άρθρου αυτού. Στην περίπτωση αυτή τα οικονομικά αποτελέσματα αρχίζουν από τον επόμενο μήνα της υποβολής της νέας αίτησης.

7. Για τα πρόσωπα που προσλήφθηκαν για πρώτη φορά στο Δημόσιο πριν την 01.01.1983 με χρόνο ασφάλισης σε περισσότερους από έναν φορείς – Τομείς – Ταμεία που εντάσσονται στον ΕΦΚΑ, ισχύουν τα εξής:

α. Για αιτήσεις συνταξιοδότησης που έχουν υποβληθεί έως την έναρξη ισχύος του παρόντος άρθρου, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 1 έως 6 του ν. 1405/1983 όπως ισχύουν.

β. Από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος άρθρου εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 1 έως 6 του ν.1405/1983 όπως ισχύουν, μόνο για τα πρόσωπα για τους οποίους δεν έχουν καταβληθεί ασφαλιστικές εισφορές για κύρια σύνταξη στο Δημόσιο.

γ. Για χρόνο ασφάλισης για τον οποίο έχουν καταβληθεί ασφαλιστικές εισφορές εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος άρθρου περί συνυπολογισμού διαδοχικού χρόνου ασφάλισης και δεν απαιτείται αναγνώριση του χρόνου αυτού, εφόσον υποβληθεί η αίτηση συνταξιοδότησης μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος άρθρου.

Το ίδιο ισχύει και για τις εκκρεμείς αιτήσεις αναγνώρισης κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος άρθρου, σε οποιοδήποτε στάδιο έκδοσης της σχετικής πράξης αναγνώρισης, εφόσον υποβληθεί αίτηση συνταξιοδότησης μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος άρθρου.

Πράξεις αναγνώρισης που έχουν εκδοθεί προ της ημερομηνίας έναρξης ισχύος του παρόντος άρθρου και αφορούν χρόνο για τον οποίο είχαν καταβληθεί εισφορές, για πρόσωπα που υποβάλουν αίτηση συνταξιοδότησης μετά την έναρξη ισχύος των διατάξεων του παρόντος άρθρου, παραμένουν ισχυρές, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 66 του π.δ. 169/2007, όπως ισχύουν.

8. Ο ασφαλισμένος δύναται να επιλέξει το συνυπολογισμό του χρόνου διαδοχικής ασφάλισης στους εντασσόμενους στον ΕΦΚΑ φορείς – Τομείς – Κλάδους, υπό την προϋπόθεση ότι, μετά την ένταξή τους στον ΕΦΚΑ, δεν συνεχίζει να ασφαρίζεται για δραστηριότητα που υπάγεται στην ασφάλιση του αντίστοιχου φορέα, τομέα ή ταμείου που δεν επιθυμεί την προσμέτρηση του χρόνου του. Δεν είναι δυνατή η προσμέτρηση μόνο μέρους του χρόνου που διανύθηκε στην ασφάλιση του κάθε φορέα – τομέα – ταμείου.

Στις περιπτώσεις που έχει διανυθεί παράλληλα χρόνος ασφάλισης σε περισσότερους του ενός εντασσόμενους στον ΕΦΚΑ φορείς πριν την ένταξή τους στον ΕΦΚΑ, ο ασφαλισμένος δύναται να επιλέξει το χρόνο ασφάλισης που επιθυμεί να συνυπολογίσει σύμφωνα με τις διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης. Για τον παράλληλο χρόνο ασφάλισης, ο οποίος δεν συνυπολογίζεται σύμφωνα με τα ανωτέρω, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 16 περί παράλληλης ασφάλισης του παρόντος.

9. Για χρόνο ασφάλισης που έχει διανυθεί διαδοχικά σε οργανισμούς επικουρικής ασφάλισης εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 5 του ν.δ. 4202/1961, του άρθρου 11 του ν.1405/1983, της παρ. 13 του άρθρου 1 του ν. 3232/2004 και της παρ.3 του άρθρου 5 του ν. 3863/2010 όπως αυτές ισχύουν. Τα οριζόμενα στην παρ. 8 του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται αναλογικά και για τους ενταχθέντες φορείς στο ΕΤΕΑΕΠ.

10. Για τους Φορείς/Τομείς/ Κλάδους/Λογαριασμούς που χορηγούν εφάπαξ παροχές που εντάσσονται στον Κλάδο εφάπαξ παροχών του ΕΤΕΑΕΠ υποβάλλεται μία αίτηση χορήγησης εφάπαξ παροχής στην αρμόδια Υπηρεσία του ΕΤΕΑΕΠ στην οποία υπάγεται ο ασφαλισμένος, πριν τη διακοπή της ασφάλισης ή την ημερομηνία υποβολής της αίτησης, κατά την επέλευση του ασφαλιστικού κινδύνου. Η αρμόδια Υπηρεσία του ΕΤΕΑΕΠ εξετάζει την αίτηση για το σύνολο του χρόνου που έχει διανυθεί σε όλους τους εντασσόμενους Φορείς/Τομείς/ Κλάδους/Λογαριασμούς, σύμφωνα με τα οριζόμενα από τις διατάξεις του άρθρου 60 του παρόντος νόμου.

Αιτήσεις χορήγησης εφάπαξ παροχής που έχουν υποβληθεί πριν την έναρξη λειτουργίας του ΕΤΕΑΕΠ εξετάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου από την αρμόδια Υπηρεσία του ΕΤΕΑΕΠ.

11. Εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 11 του ν.δ 4202/1961, όπως ισχύουν περί επίλυσης αμφισβητήσεων.

Ειδικότερα η επίλυση αμφισβητήσεων που αφορούν συντάξεις υπαλλήλων– λειτουργών του Δημοσίου καθώς και στρατιωτικών εξακολουθεί να υπάγεται στην αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Άρθρο 20 Α Απασχόληση συνταξιούχων

1. Στους συνταξιούχους λόγω γήρατος του Δημοσίου καθώς και όλων των φορέων, ταμείων, κλάδων ή λογαριασμών που εντάσσονται στον ΕΦΚΑ, οι οποίοι αναλαμβάνουν εργασία ή αποκτούν ιδιότητα ή δραστηριότητα υποχρεωτικώς υπακτέα στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ, οι ακαθάριστες συντάξεις κύριες και επικουρικές καταβάλλονται μειωμένες σε ποσοστό 60% για όσο χρόνο απασχολούνται ή διατηρούν την ιδιότητα ή την δραστηριότητα. Για το διάστημα αυτό καταβάλλονται οι ασφαλιστικές εισφορές για τον απασχολούμενο συνταξιούχο, κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στις οικείες διατάξεις του παρόντος νόμου.
2. Ειδικά στην περίπτωση που οι συνταξιούχοι της παρ. 1 αναλαμβάνουν εργασία ή αποκτούν δραστηριότητα σε φορείς της γενικής Κυβέρνησης, η καταβολή της σύνταξης ή των συντάξεών τους, κύριων και επικουρικών αναστέλλεται για όσο χρόνο διαρκεί η παροχή της εργασίας τους ή των υπηρεσιών τους ή η δραστηριότητά τους.
3. Τα ανωτέρω έχουν εφαρμογή και στα πρόσωπα της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 3833/2010.
4. Ο συνταξιούχος που αναλαμβάνει εργασία ή αυτοαπασχολείται μπορεί να χρησιμοποιήσει το χρόνο της ασφάλισής του κατά το χρονικό διάστημα της κατά τα ανωτέρω απασχόλησής του ή της περικοπής ή αναστολής καταβολής της σύνταξής του, για την προσαύξηση της επικουρικής σύνταξης ή / και του ανταποδοτικού μέρους της κύριας σύνταξης.
5. Οι συνταξιούχοι της παρ. 1 του παρόντος υποχρεούνται πριν αναλάβουν εργασία ή αυτοαπασχοληθούν να δηλώσουν τούτο στον ΕΦΚΑ καθώς και στο ΕΤΕΑ ή στο φορέα επικουρικής ασφάλισης από τον οποίο συνταξιοδοτούνται. Παράλειψη της δήλωσης συνεπάγεται καταλογισμό σε βάρος του συνταξιούχου του ποσού που έπρεπε να του παρακρατηθεί, συμφώνως με το παρόν άρθρο, κατά το χρονικό διάστημα της εργασίας του ή της αυτοαπασχόλησής του, που επιβαρύνεται με ετήσιο επιτόκιο 4,56%, ο δε ΕΦΚΑ δικαιούται να συμψηφίζει το ποσό με μελλοντικές συντάξεις και μέχρι του ύψους του 1/4 της συντάξεως.
6. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου έχουν εφαρμογή για όσους θα αναλάβουν εργασία ή θα αυτοαπασχοληθούν, γενικά, από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου και εντεύθεν καθώς και για τα πρόσωπα της παρ. 3. του άρθρου 4.

7. Οι ισχύουσες κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου, που αφορούν την απασχόληση των συνταξιούχων, γενικά, δεν έχουν εφαρμογή για τα πρόσωπα του προηγούμενου εδαφίου.

Άρθρο 21 Αναλογική Εφαρμογή διατάξεων- Εξουσιοδοτικές διατάξεις

Για όσα θέματα δεν ρυθμίζονται με τις διατάξεις του παρόντος, εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι συνταξιοδοτικές διατάξεις του Δημοσίου όπως ισχύουν κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος νόμου αυτού. Ειδικά, από την ημερομηνία υπαγωγής των προσώπων της παρ. 1 του άρθρου 6 στον ΕΦΚΑ, για τις εισφορές, παροχές και οφειλές, με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, εφαρμόζονται αναλογικά οι γενικές ή ειδικές διατάξεις που ισχύουν κατά την ανωτέρω ημερομηνία για το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Με όμοια απόφαση επεκτείνεται η δήλωση των εισφορών μέσω Αναλυτικής Περιοδικής Δήλωσης (ΑΠΔ) και η είσπραξη εισφορών και οφειλών μέσω ΚΕΑΟ.

Άρθρο 22 Τροποποίηση διατάξεων του π.δ. 169/2007.

1. α. Στο τέλος της περιπτ. α' της παρ. 5 του άρθρου 5 του π.δ. 169/2007, προστίθεται εδάφιο, ως εξής:

«Ειδικά εάν οι δύο συντάξεις καταβάλλονται από διαφορετικούς φορείς, στους οποίους συμπεριλαμβάνεται το Δημόσιο, αναστέλλεται η καταβολή της μίας από αυτές κατόπιν επιλογής της ενδιαφερομένης και μέχρι του ποσού των επτακοσίων είκοσι (720€) ευρώ.»

β. Στο τέλος της περιπτ. α' της παρ. 6 του άρθρου 31 του π.δ. 169/2007, προστίθεται εδάφιο, ως εξής:

«Ειδικά εάν οι δύο συντάξεις καταβάλλονται από διαφορετικούς φορείς, στους οποίους συμπεριλαμβάνεται το Δημόσιο, αναστέλλεται η καταβολή της μίας από αυτές κατόπιν επιλογής της ενδιαφερομένης και μέχρι του ποσού των επτακοσίων είκοσι (720€) ευρώ.»

γ. Από την 1.1.2015 καταργείται κάθε άλλη διάταξη αντίθετη με τα οριζόμενα στις περιπτ. α' της παρ. 5 του άρθρου 5 και της παρ. 6 του άρθρου 31 του π.δ. 169/2007, όπως προστίθενται με το παρόν.

2. α. Στο τέλος της περιπτ. ι' της παρ. 2 του άρθρου 9 του π.δ. 169/2007, προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Στις διατάξεις της περίπτωσης αυτής, υπάγονται μόνο όσα από τα αναφερόμενα σε αυτές πρόσωπα έχουν ασκήσει τα καθήκοντα του Προϊσταμένου Οργανικής Μονάδας, όχι κατά αναπλήρωση ή κατ' ανάθεση τουλάχιστον για μία διετία, μετά την επιλογή τους για τη θέση αυτή από το αρμόδιο κατά περίπτωση όργανο ή μετά την τοποθέτησή τους στη θέση αυτή, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν.4275/2014 (Α' 149). Αν τα ανωτέρω πρόσωπα έχουν συμπληρώσει την προβλεπόμενη διετία ως Προϊστάμενοι Οργανικών Μονάδων διαφορετικής βαθμίδας, καταβάλλεται το επίδομα θέσης την οποία κατείχε ο υπάλληλος για περισσότερο χρόνο.»

β. Συντάξεις που έχουν κανονισθεί αντίθετα με όσα ορίζονται στις διατάξεις του προτελευταίου εδαφίου της περιπτ. ι' της παρ. 2 του άρθρου 9 του π.δ. 169/2007, αναπροσαρμόζονται ύστερα από αίτηση των ενδιαφερομένων, από την αρμόδια Διεύθυνση Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, σύμφωνα με όσα ορίζονται στις διατάξεις αυτές, τα δε οικονομικά αποτελέσματα αρχίζουν από την πρώτη του επόμενου μήνα από τη δημοσίευση του νόμου αυτού.

γ. Η παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 4151/2013 καταργείται.

3. Το πέμπτο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 11 του π.δ. 169/2007, αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο ανωτέρω χρόνος σπουδών αναγνωρίζεται ως συντάξιμος εφόσον ο ασφαλισμένος έχει συμπληρώσει χρόνο ασφάλισης 12 ετών.»

4. α. Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 12 του π.δ 169/2007 προστίθεται περίπτωση νβ ως εξής:

«νβ) Ο χρόνος προσωρινής κράτησης ή φυλάκισης που εκτίθηκε έως την έναρξη ισχύος του ν. 2510/1997 (Α' 136) για τα αδικήματα της ανυπακοής ή της ανυποταξίας του

Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα, στα οποία υπέπεσαν στρατεύσιμοι που αρνήθηκαν να εκπληρώσουν τη στρατιωτική υπηρεσία επικαλούμενοι τις θρησκευτικές ή ιδεολογικές τους πεποιθήσεις.

Για την αναγνώριση του ανωτέρω χρόνου εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 4 του άρθρου 17 του ν. 3865/2010.»

β. Για την εφαρμογή των διατάξεων της περ. νβ της παρ. 1 του άρθρου 12 του π.δ. 169/2007, όπως προστίθενται με το παρόν, πρέπει να προσκομισθούν η καταδικαστική απόφαση για τα αδικήματα της ανυπακοής ή της ανυποταξίας και το αποφυλακιστήριο από το οποίο να προκύπτει ο χρόνος προσωρινής κράτησης ή φυλάκισης για τα ίδια αδικήματα.

γ. Οι διατάξεις της περιπτ. νβ, όπως προστίθενται με το παρόν, έχουν εφαρμογή και:

- για τα πρόσωπα του άρθρου 3 του ν. 2084/1992 (Α 165)

- για όσα από τα αναφερόμενα σε αυτές πρόσωπα είχαν αποχωρήσει από την Υπηρεσία πριν από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, μετά την υποβολή σχετικής αίτησης από τους ενδιαφερομένους προς την αρμόδια Διεύθυνση Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (Γ.Λ.Κ.), εντός εξαμήνου από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού. Στην περίπτωση αυτή τα οικονομικά αποτελέσματα αρχίζουν από την πρώτη του επόμενου μήνα από την έκδοση της αναγνωριστικής πράξης.

5. Στο πρώτο εδάφιο της περιπτ. γ της παρ. 1 του άρθρου 26 του π.δ. 169/2007 η φράση: «Αν απομακρυνθεί από τις τάξεις χωρίς τη θέλησή του.» αντικαθίσταται με τη φράση: «Αν απομακρυνθεί από τις τάξεις χωρίς υπαιτιότητά του»

Ειδικά για όσα από τα ανωτέρω πρόσωπα έχουν απομακρυνθεί από την Υπηρεσία έως την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, οι διατάξεις της περιπτ. γ της παρ. 1 του άρθρου 26 του π.δ. 169/2007 εξακολουθούν να ισχύουν και δεν λαμβάνεται υπόψη στην περίπτωση αυτή η τροποποίησή τους με τις διατάξεις της παραγράφου αυτής.

6. α. Οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 41 του π.δ. 169/2007 (Α' 210) αντικαθίστανται ως εξής:

«2. Η συμπλήρωση εξαμήνων πτητικής ενέργειας ή ενέργειας αλεξιπτωτιστή ή υποβρυχίου καταστροφέα καθώς και η συμπλήρωση καταδυτικών εξαμήνων, βεβαιώνεται, κατά περίπτωση, με διαταγές του Αρχηγού του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας ή του Αρχηγού του οικείου Σώματος για όσα από τα πρόσωπα της προηγούμενης παραγράφου υπηρετούν στο Λιμενικό ή στο Πυροσβεστικό Σώμα ή στην Ελληνική Αστυνομία.»

β. Συντάξεις που έχουν κανονισθεί αντίθετα με όσα ορίζονται στις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 41 του π.δ. 169/2007, όπως αντικαθίστανται με το παρόν, αναπροσαρμόζονται μετά από σχετική αίτηση των ενδιαφερομένων προς την αρμόδια Διεύθυνση Συντάξεων του Γ.Λ.Κ. , σύμφωνα με όσα ορίζονται στις διατάξεις αυτές, τα δε οικονομικά αποτελέσματα αρχίζουν από την πρώτη του επόμενου της δημοσίευσης του νόμου αυτού μήνα.

7. Η παρ. 14 του άρθρου 56 του π.δ. 169/2007, όπως αναριθμήθηκε με την παρ. 7 του άρθρου 4 του ν. 3660/2008 (78 Α), αντικαθίσταται ως εξής:

«14. Η σύνταξη όσων θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης με βάση τις διατάξεις της περ. β της παρ. 1 του άρθρου 1, του Κώδικα αυτού, καταβάλλεται με τη συμπλήρωση του 67^{ου} έτους της ηλικίας.»

8. Στο τέλος της περ. δ' της παρ. 1 του άρθρου 57 Α του π.δ. 169/2007, προστίθεται η φράση «και να αναζητήσει με την έκδοση καταλογιστικής πράξης τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά».

9. Μετά το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 60 του π.δ. 169/2007, προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Στις περιπτώσεις αναδρομικών οικονομικών δικαιωμάτων σε βάρος του Δημοσίου, που προκύπτουν κατά τον κανονισμό ή ανακαθορισμό της σύνταξης με βάση τις διατάξεις περί διαδοχικής ασφάλισης, το ανωτέρω χρονικό διάστημα επιμηκύνεται σε 5 έτη.»

10. Στο τέλος του πρώτου εδαφίου της παρ. 12 του άρθρου 66 του π.δ. 169/2007 οι λέξεις «στην παράγραφο 2β» αντικαθίσταται με τις λέξεις «στην παράγραφο 2α»

Άρθρο 23 Ρυθμίσεις διαφόρων συνταξιοδοτικών θεμάτων

1. Στην περιπτ. α της παρ. 11 του άρθρου 5 του ν. 2703/1999 (Α' 72) οι λέξεις «Τα πρόσωπα της παραγράφου 1 του άρθρου 5 του ν. 2530/1997» αντικαθίστανται με τις λέξεις «Τα μέλη Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι και Ε.Π. των Τ.Ε.Ι.»

2. α. Οι διατάξεις του άρθρου 6 του ν. 2703/1999 εφαρμόζονται αναλόγως και για τους υπαλλήλους ή λειτουργούς του Δημοσίου και τους υπαλλήλους Ν.Π.Δ.Δ., που τοποθετούνται ως Διοικητές και Υποδιοικητές των Ν.Π.Δ.Δ., καθώς και των φορέων του Κεφαλαίου Α του ν. 3429/2005 (Α' 314), τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος.

β. Αν τα ανωτέρω πρόσωπα κατά τη διάρκεια της θητείας τους στους φορείς της περ. α δεν έχουν καταβάλλει τις αναλογούσες ασφαλιστικές εισφορές για κύρια σύνταξη υπέρ Δημοσίου, ο χρόνος αυτός μπορεί να αναγνωρισθεί συντάξιμος από το Δημόσιο σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 4 ή της παρ. 5 του άρθρου 59 του π.δ. 169/2007.

γ. Δικαιώματα που έχουν κριθεί διαφορετικά από τα οριζόμενα στις διατάξεις της περ. β, επανακρίνονται, με βάση τις διατάξεις αυτές, ύστερα από αίτηση των ενδιαφερομένων που υποβάλλεται στην αρμόδια Διεύθυνση Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, εντός εξαμήνου από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, τα δε οικονομικά αποτελέσματα αρχίζουν από την πρώτη του επομένου της δημοσίευσης του νόμου αυτού μήνα.

3. Στο τέλος του άρθρου 10 του ν. 3865/2010, όπως ισχύει, προστίθεται παράγραφος 3, ως εξής:

«3. Για την εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 1, ως ημερομίσθιο ανειδίκευτου εργάτη λαμβάνεται υπόψη εκείνο που ίσχυε την 31-12-2011»

4. α. Η διάταξη της περ. γ' της παρ. 16 του άρθρου 6 του ν. 4002/2011 (Α' 180), αντικαθίσταται ως εξής:

«γ. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών προσδιορίζεται το μέγεθος και τα κριτήρια του δείγματος των ελέγχων που διενεργεί η Διεύθυνση Μεταβολών και Δειγματοληπτικών Ελέγχων.»

β. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται ο τρόπος, ο χρόνος και η διαδικασία καταβολής των αναδρομικών ποσών σύνταξης, που δικαιούνται συνταξιούχοι του Δημοσίου κατά το ν.δ. 99/1974 (Α' 295) καθώς και οι κληρονόμοι τους, λόγω της αναπροσαρμογής των συντάξεών τους με βάση τις διατάξεις του άρθρου 57 του ν.3691/2008 (Α'166), σε εκτέλεση τελεσίδικων δικαστικών αποφάσεων.

γ. Αναδρομικά ποσά συντάξεων τα οποία καταβάλλονται σε εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων, συμψηφίζονται με τυχόν ποσά που οφείλει ο δικαιούχος στο Δημόσιο.

δ. Οι διατάξεις του δεύτερου εδαφίου της παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 3408/2005 (ΦΕΚ Α' 272), καθώς και της περ. β' της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 3670/2008 (ΦΕΚ Α' 117) καταργούνται από 1-1-2016.

ε. Οι καταβαλλόμενες μέχρι την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος συντάξεις αναπροσαρμόζονται από 1-1-2016 με βάση τις διατάξεις της προηγούμενης περίπτωσης.

5. Για την εξαίρεση από τις μειώσεις των συντάξεων του άρθρου 11 του ν. 3865/2010, της παρ. 14 του άρθρου 2 του ν. 4002/2011, της παρ. 10 του άρθρου 1 του ν. 4024/2011 και του άρθρου 1 του ν. 4051/2012 (Α' 40) που συνδέονται με πιστοποίηση ορισμένου ποσοστού αναπηρίας, γίνεται δεκτή και η γνωμάτευση των υγειονομικών επιτροπών του Κέντρου Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕ.Π.Α.).

Για την προσαύξηση της σύνταξης σύμφωνα με τις διατάξεις της υποπαραγράφου Β4 της παραγράφου Β του άρθρου πρώτου του ν.4093/2012 (Α' 222) αρκεί και η γνωμάτευση των ανωτέρω υγειονομικών επιτροπών.

6. Αν για οποιονδήποτε λόγο παρακρατήθηκαν εσφαλμένα, μειωμένες ασφαλιστικές εισφορές για κύρια σύνταξη υπέρ Δημοσίου, το επιπλέον οφειλόμενο ποσό καταβάλλεται με παρακράτηση από τις καταβαλλόμενες τακτικές αποδοχές, σε μηνιαίες ισόποσες δόσεις η κάθε μία από τις οποίες ανέρχεται στο 1/6 των αποδοχών αυτών. Αν ο υπάλληλος ή ο στρατιωτικός αποχωρεί λόγω συνταξιοδότησης, τυχόν εναπομείναν οφειλόμενο ποσό παρακρατείται, σύμφωνα με τα ανωτέρω, από τη σύνταξή του μετά από σχετική ενημέρωση της αρμόδιας Διεύθυνσης Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (Γ.Λ.Κ.).

Άρθρο 24 Ρυθμίσεις συνταξιοδοτικών θεμάτων υπαλλήλων του Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Ιονίων – Ο.Δ.Α.Ζ.

1.α. Το τακτικό προσωπικό του Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Ιονίων – Ο.Δ.Α.Ζ., που προέρχεται από τον πρώην Οργανισμό Δημόσιας Αντίληψης Ζακύνθου (Ο.Δ.Α.Ζ.), το οποίο είχε προσληφθεί στον φορέα αυτόν μέχρι την 31.12.2010 , υπάγεται για κύρια σύνταξη στις διατάξεις του άρθρου 11 του ν.δ. 4277/1962 (Α'191) και όλη η προηγούμενη υπηρεσία του με σχέση δημοσίου δικαίου στον ανωτέρω Οργανισμό λογίζεται ότι διανύθηκε στην ασφάλιση του Ειδικού Συνταξιοδοτικού Καθεστώτος του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Το ανωτέρω προσωπικό εξακολουθεί να υπάγεται στους φορείς επικουρικής ασφάλισης και πρόνοιας στους οποίους υπαγόταν μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού.

β. Οι διατάξεις της παρ.4 του άρθρου 2 του ν.3865/2010 (Α'120) εξακολουθούν να ισχύουν για το προσωπικό της παραγράφου αυτής.

γ. Ως προς το ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό καθεστώς του τακτικού προσωπικού του Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Ιονίων – Ο.Δ.Α.Ζ., το οποίο έχει προσληφθεί από 1.1.2011 μέχρι την προηγούμενη της ημερομηνίας δημοσίευσης του νόμου αυτού ή προσλαμβάνεται από την ημερομηνία αυτή και μετά, εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 3 του άρθρου 2 του ν.3865/2010, όπως ισχύουν.

δ. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής έχουν εφαρμογή και για το πρώην τακτικό προσωπικό του Ο.Δ.Α.Ζ. το οποίο έχει μεταταχθεί ή μεταφερθεί σε θέσεις άλλων υπηρεσιών και έχει επιλέξει τη διατήρηση του προηγούμενου της μετάταξης ή μεταφοράς του, ασφαλιστικού –συνταξιοδοτικού καθεστώτος.

2.α. Ο χρόνος υπηρεσίας με σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου στον Ο.Δ.Α.Ζ πρώην υπαλλήλων του, που έχουν μεταταγεί ή μεταφερθεί σε θέσεις άλλων φορέων και δεν έχουν επιλέξει τη διατήρηση του προηγούμενου της μετάταξης ή μεταφοράς τους ασφαλιστικού – συνταξιοδοτικού καθεστώτος, λογίζεται ως διανυθείς στην ασφάλιση του Ειδικού Συνταξιοδοτικού Καθεστώτος του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

β. Εάν τα πρόσωπα της ανωτέρω περίπτωσης μετά τη μεταφορά ή τη μετάταξή τους έχουν υπαχθεί στο ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό καθεστώς του Δημοσίου, ο ανωτέρω χρόνος υπηρεσίας τους στον Ο.Δ.Α.Ζ. λογίζεται ότι διανύθηκε στο Δημόσιο.

3. Εκκρεμείς αιτήσεις για συνταξιοδότηση τακτικών υπαλλήλων του Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Ιονίων – Ο.Δ.Α.Ζ., μεταφέρονται στο ειδικό συνταξιοδοτικό καθεστώς του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και εξετάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, μη εφαρμοζομένων στην περίπτωση αυτή των διατάξεων του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 60 του π.δ. 169/2007.

4. Αιτήσεις που έχουν υποβληθεί στο Κέντρο Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Ιονίων – Ο.Δ.Α.Ζ. πριν την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού και εκκρεμούν καθώς και αιτήσεις που θα υποβληθούν μετά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού για αναγνώριση συντάξιμου χρόνου από προϋπηρεσία ή άλλη αιτία, ο οποίος μπορεί να αναγνωρισθεί με βάση τις οικείες διατάξεις, που ισχύουν κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος νόμου, εξετάζονται από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ σύμφωνα με τις διατάξεις του αρθ.11 του ν.δ 4277/1962 (191 Α΄) ή το Δημόσιο, κατά περίπτωση.

5. Οι συντάξεις που ήδη καταβάλλονται από το Κέντρο Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Ιονίων – Ο.Δ.Α.Ζ., στους συνταξιούχους πρώην υπαλλήλους του Οργανισμού καθώς και στα μέλη των οικογενειών τους, βαρύνουν από την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού και μετά, το Ειδικό Συνταξιοδοτικό Καθεστώς του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, καταβάλλονται από αυτό και διέπονται από τις ισχύουσες κάθε φορά για τους συνταξιούχους του διατάξεις.

6. Με Απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης δύναται να ρυθμίζεται κάθε αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού.

7. Από την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού, καταργείται το ν.δ 2487/1953 (198 Α΄), καθώς και κάθε άλλη αντίθετη προς τις διατάξεις του άρθρου αυτού διάταξη.

Άρθρο 25 Ρυθμίσεις συνταξιοδοτικών θεμάτων υπαλλήλων του Ταμείου Ασφάλισης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ΤΑΔΚΥ)

1. Οι τακτικοί υπάλληλοι του Ενιαίου Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης (ΕΤΕΑ), καθώς και του Ταμείου Προνοίας Δημοσίων Υπαλλήλων (ΤΠΔΥ), που προέρχονται από το πρώην Ταμείο Ασφάλισης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ΤΑΔΚΥ) και οι οποίοι διέπονται από τις διατάξεις του ν. 4239/1962 (ΦΕΚ Α' 126) και υπάγονται για τον κλάδο κύριας σύνταξης οι μεν στο ΕΤΕΑ, οι δε στον Τομέα Πρόνοιας Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων του ΤΠΔΥ, μεταφέρονται στην ασφάλιση του ειδικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ, σύμφωνα με τις διατάξεις του αρ. 11 του Ν.Δ. 4277/1962 (Α' 191).

2. Τα ανωτέρω εφαρμόζονται και στο τακτικό προσωπικό του πρώην ΤΑΔΚΥ καθώς και στο προσωπικό της παρ. 1 του παρόντος άρθρου, το οποίο μεταφέρθηκε ή μετατάχθηκε σε θέσεις άλλων υπηρεσιών και έχει επιλέξει τη διατήρηση του προηγούμενου, της μεταφοράς ή μετάταξης, ασφαλιστικού – συνταξιοδοτικού καθεστώτος.

3. Οι συντάξεις που καταβάλλονται στους ήδη συνταξιούχους του πρώην ΤΑΔΚΥ καθώς και στα μέλη των οικογενειών τους, είτε καταβάλλονται από το ΕΤΕΑ, είτε από τον Τομέα Πρόνοιας Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων του ΤΠΔΥ, βαρύνουν εφεξής το ΙΚΑ – ΕΤΑΜ.

4. Εκκρεμείς αιτήσεις συνταξιοδότησης των τακτικών υπαλλήλων των ανωτέρω παραγράφων, μεταφέρονται στο ειδικό συνταξιοδοτικό καθεστώς του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ και κρίνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού.

5. Οι εισφορές εργαζόμενου – εργοδότη που αντιστοιχούν στο χρόνο ασφάλισης που διανύθηκε στους προηγούμενους φορείς μέχρι την έναρξη εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος άρθρου, μεταφέρονται στο ΙΚΑ – ΕΤΑΜ μετά από αναλογιστική μελέτη της Διεύθυνσης Αναλογιστικών Μελετών και Στατιστικής του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ.

Ο χρόνος ασφάλισης στους προηγούμενους φορείς του τακτικού προσωπικού των παρ. 1 και 2 του παρόντος άρθρου, θεωρείται ότι διανύθηκε στην ασφάλιση του ειδικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ.

6. Το άρθρο 1 του Ν.Δ. 4239/1962, καθώς και κάθε άλλη αντίθετη -προς τις διατάξεις του άρθρου αυτού- διάταξη καταργείται.

7. Οι διατάξεις του προηγούμενου άρθρου και αυτού ισχύουν μέχρι την ημερομηνία υπαγωγής των ασφαλιστικών φορέων στον ΕΦΚΑ.

Άρθρο 26 Έκταση Εφαρμογής

Οι διατάξεις των προηγούμενων άρθρων, εφαρμόζονται ανάλογα και για τους υπαλλήλους των Ο.Τ.Α. και των άλλων Ν.Π.Δ.Δ. που διέπονται από το ίδιο με τους δημοσίους υπαλλήλους συνταξιοδοτικό καθεστώς, είτε οι συντάξεις τους βαρύνουν το Δημόσιο είτε τους οικείους φορείς, καθώς και για το προσωπικό του Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδος και των υπαλλήλων των ασφαλιστικών Ταμείων του προσωπικού των Σιδηροδρομικών Δικτύων, που διέπονται από το καθεστώς του ν.δ. 3395/1955 (Α' 276).

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΟΥΛΙΑΡΑΚΗΣ»

Ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο Μιχαήλ Ζυμής διατύπωσε επί των ως άνω διατάξεων του νομοσχεδίου την έγγραφη γνώμη του:

«Εισάγουμε ενώπιον της Ολομέλειας του Σώματος, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 16 παρ. 1 περ. γ' του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, κυρωθέντος με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013 (ΦΕΚ Α' 52), το σχέδιο νόμου «Μεταρρύθμιση ασφαλιστικού – συνταξιοδοτικού συστήματος» που μας απεστάλη με το 44838/0092/14.04.2016 έγγραφο του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών, προκειμένου να προκληθεί η γνωμοδότησή της που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 73 παρ. 2 του Συντάγματος, και εκθέτουμε τα ακόλουθα:

Γενικές παρατηρήσεις:

Με τις υποβληθείσες προς γνωμοδότηση ρυθμίσεις, επιδιώκεται η πλήρης αναμόρφωση του συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης, χορηγουμένων εφεξής των κοινωνικών παροχών της Πολιτείας (παροχές υγείας, προνοιακές παροχές και ασφαλιστικές παροχές) στο πλαίσιο ενός Ενιαίου Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλειας, στο οποίο εντάσσονται εφεξής και οι υπαγόμενοι στο ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό καθεστώς του Δημοσίου τακτικοί και μετακλητοί υπάλληλοι και λειτουργοί του Δημοσίου, τακτικοί και μετακλητοί υπάλληλοι της Βουλής, των ΝΠΔΔ και των ΟΤΑ α' και β' βαθμίδας, οι ιερείς και οι υπάλληλοι των εκκλησιαστικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου καθώς και τα στελέχη των

Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας και του Πυροσβεστικού Σώματος.

Επί των ρυθμίσεων αυτών συνολικά, επισημαίνεται ότι:

A. Το παρόν σχέδιο ενσωματώνει ρυθμίσεις του νόμου 4336/2015 (ΦΕΚ Α' 94) εντάσσοντας αυτές στο πλαίσιο ενός νέου θεσμικού πλαισίου που αποσκοπεί στην εξασφάλιση κανόνων ισονομίας και κοινωνικής δικαιοσύνης. Στο πλαίσιο αυτό, ενόψει και των παρατηρήσεων της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου για την ανάγκη σύνταξης μελέτης για την ένταξη των αποσπασματικών μέτρων του νόμου αυτού σε έναν ευρύτερο συνταξιοδοτικό σχεδιασμό διαρθρωτικού χαρακτήρα (βλ. ΕΣ Ολομ. Πρακτικά της 2^{ης} Ειδικής Συνεδρίασης της 12^{ης} Αυγούστου 2015), επισημαίνεται ότι ενώ προκύπτει ότι ελήφθησαν υπόψη οι παρατηρήσεις του Πορίσματος της Επιτροπής του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης για την πρόταση ενός νέου ασφαλιστικού συστήματος (βλ. σελ. 6 και 7 επισυναπτόμενης στο σχέδιο νόμου αιτιολογικής έκθεσης και κείμενο του ΥΑ 37564/Δ9.10327/21.8.2015 Πορίσματος), δεν συνάγεται ότι έχουν συνταχθεί και ληφθεί υπόψη αναλογιστικές μελέτες, ώστε να μπορεί να τεκμηριωθεί ότι το πλέγμα των διατάξεων αυτών και οι απονεμόμενες εφεξής παροχές, σε συνδυασμό με τα επιβαλλόμενα στους ασφαλισμένους βάρη θα λειτουργήσει μελλοντικά επ' ωφελεία των συνταξιούχων και θα επιφέρει, έστω και μακροπρόθεσμα, μία δίκαιη εξισορρόπηση του ευρύτερου κοινωνικού συμφέροντος (βιωσιμότητα συνταξιοδοτικού συστήματος) με τον νυν επιχειρούμενο περιορισμό των δικαιωμάτων και των νομίμων προσδοκιών τους, ούτε και αιτιολογείται η

αδυναμία θεσμοθέτησης ηπιότερων εναλλακτικών μέτρων για την κατηγορία των συνταξιούχων που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος σχεδίου νόμου και να εξετασθεί η συνολική επιβάρυνσή της από τα διαδοχικώς θεσπιζόμενα σε βάρος της μέτρα (άρθρο 4 παρ. 5 του Συντάγματος).

Β. Οι επιλεγέντες για τους ιδρυόμενους-ιδρυθεισομένους φορείς, συστήματα και όργανα τίτλοι (Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλειας, Εθνικό Σύστημα Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Εθνικό Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης, Εθνικό Συμβούλιο Κοινωνικής Ασφάλειας, Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης) ενέχει, ενόψει της λεκτικής και ηχητικής ομοιότητάς τους, κίνδυνο σύγχυσης μεταξύ τους.

Γ. Σχετικά με τον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ), ο οποίος κατά τη διάταξη του άρθρου 4 παρ. 1.α «συστήνεται με τις διατάξεις του παρόντος νόμου», πρέπει να σημειωθεί ότι σε καμία διάταξη του υπόψη σχεδίου δεν προσδιορίζονται άλλα ουσιώδη στοιχεία αυτού, όπως, ενδεικτικά, η νομική μορφή, ο τρόπος λειτουργίας, τα όργανα και το προσωπικό, οι αρμοδιότητες, ο βαθμός λειτουργικής και οικονομικής εξάρτησης από το Δημόσιο, ο χρόνος σύστασης και η διαχείριση εισπραττομένων εισφορών.

Δ. Ενόψει του διατυπούμενου κανόνα περί υπαγωγής του συνόλου των ασφαλισμένων, ιδιωτικού και δημοσίου τομέα, σε έναν μοναδικό φορέα κοινωνικής ασφάλισης πρέπει να σημειωθεί η προγενέστερη θέση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που εκφράστηκε με τα Πρακτικά της 4ης Ειδικής Συνεδρίασης της 29ης Ιουνίου 2010, σύμφωνα με την οποία η ένταξη των

τακτικών δημοσίων υπαλλήλων και λειτουργών στον κλάδο κύριας σύνταξης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, δεν συνάδει με τις συνταγματικές διατάξεις των άρθρων 103, 73 παρ. 2, 98 παρ. 1 περ. δ και στ, 80 παρ. 1 και 88 παρ. 2 και μεταβάλλει την αποκλειστική δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Ε. Δοθέντος ότι η έναρξη ισχύος του νόμου και, αυτοτελώς, άρθρων αυτού αναφέρεται σε πολλά σημεία του σχεδίου, χωρίς να περιλαμβάνεται σε αυτό ειδική ρύθμιση αναφορικά με την έναρξη ισχύος, επισημαίνεται ότι ενδείκνυται η προσθήκη ρητής πρόβλεψης, άλλως έλκεται σε εφαρμογή ο γενικός κανόνας του άρθρου 103 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα.

Ειδικότερες Παρατηρήσεις

Επί του άρθρου 1:

παρ. 1: Προσδιορίζονται ο δημόσιος, καθολικός και αναδιανεμητικός χαρακτήρας του Ενιαίου Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλειας, ως θεμελιώδεις αρχές, ενώ ως στόχοι αυτού ορίζονται η ουσιαστική απλοποίηση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, η ισότητα, μέσω καθιέρωσης ενιαίων κανόνων, τόσο στο δημόσιο, όσο και στον ιδιωτικό τομέα, η ενίσχυση του κοινωνικού, αναδιανεμητικού χαρακτήρα και η εγγύηση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας του συνταξιοδοτικού συστήματος.

παρ. 2: Προσδιορίζονται οι φορείς του δικαιώματος στην κοινωνική ασφάλιση, στην κοινωνική πρόνοια, καθισταμένου, περαιτέρω, του Κράτους εγγυητή της βιωσιμότητας του Ενιαίου Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλειας.

παρ. 3: Διακηρύσσεται η λειτουργία του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης κατά τρόπο όμοιο, ενιαίο και σύμφωνο με τη συνταγματική αρχή της ισότητας, για όλους, χωρίς διάκριση.

Επί του άρθρου 2:

παρ. 1: Επί της ουσίας της διάταξης δεν έχουμε παρατηρήσεις, πλην όμως, επισημαίνεται ότι, κατ' ορθή συντακτική διατύπωση, η φράση: «των άρθρων 7 και της ανταποδοτικής σύνταξης των άρθρων 8 του παρόντος.» πρέπει να τροποποιηθεί σε: «του άρθρου 7 και της ανταποδοτικής σύνταξης του άρθρου 8 του παρόντος.»

Επί του άρθρου 3:

Συστήνεται Εθνικό Συμβούλιο Κοινωνικής Ασφάλειας με συμβουλευτικό χαρακτήρα για θέματα της κοινωνικής ασφάλισης, αποτελούμενο από τον Πρόεδρο, την Ολομέλεια και το Εκτελεστικό του Συμβούλιο, προσδιοριζομένων των καθηκόντων και του τρόπου συγκρότησης εκάστου αυτών. Επισημαίνεται ότι, προς τη διαφύλαξη του ενιαίου της υιοθετούμενης από το σχέδιο νόμου ορολογίας, προτείνεται η ενότητα του χρησιμοποιούμενου για το, αναφερόμενο το πρώτον στην παρ. 1, Εκτελεστικό Συμβούλιο τίτλου, ενόψει του ότι στην ίδια διάταξη (παρ. 5.α και β, 6.β, 7 και 8) αυτό αναφέρεται ως «Εκτελεστική Επιτροπή».

Επί του άρθρου 4:

παρ. 1 και 2: Με τις διατάξεις αυτές προβλέπεται η υπαγωγή στο ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό καθεστώς του υπό σύσταση (κατά τα αναφερόμενα στις γενικές παρατηρήσεις μας) ΕΦΚΑ των τακτικών και μετακλητών υπαλλήλων και λειτουργών, των τακτικών και μετακλητών υπαλλήλων της Βουλής, των ΝΠΔΔ και των ΟΤΑ α' και β' βαθμού, των ιερέων και των υπαλλήλων των εκκλησιαστικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας και του Πυροσβεστικού Σώματος που αποχωρούν από την Υπηρεσία από την ανωτέρω ημερομηνία έναρξης του παρόντος νόμου και μετά, σκοπούμενης δια της ρυθμίσεως αυτής της διασφάλισης της ισότητας ως προς την ασφαλιστική αντιμετώπιση των ανωτέρω προσώπων με τους ασφαλισμένους των Φορέων Κύριας Ασφάλισης της Χώρας. Τα ανωτέρω πρόσωπα, εξακολουθούν να διέπονται, ως προς τις προϋποθέσεις θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος και τα όρια ηλικίας καταβολής της σύνταξης, από τις ισχύουσες κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του νόμου αυτού διατάξεις, ενώ προβλέπεται ότι μέχρι την 31-12-2016 το Δημόσιο εξακολουθεί να εισπράττει τις ασφαλιστικές εισφορές των προσώπων αυτών, να καταβάλλει όσες συντάξεις έχουν κανονισθεί μέχρι την ημερομηνία αυτή και να κανονίζει τις συντάξεις όσων έχουν αποχωρήσει από την Υπηρεσία από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του νόμου αυτού, κατά την ημερομηνία δε έναρξης πλήρους λειτουργίας του ΕΦΚΑ, οι καταβαλλόμενες από το Δημόσιο συντάξεις, καθώς και οι συντάξεις που θα κανονισθούν σύμφωνα με τις διατάξεις της περ. β, μεταφέρονται στον ΕΦΚΑ και

καταβάλλονται από αυτόν, λαμβανομένων υπόψη και των διατάξεων περί ανωτάτου ορίου σύνταξης.

παρ. 3: Εισάγεται εξαίρεση, αναφορικά με την εφαρμογή των δύο προηγούμενων παραγράφων, για τους παθόντες από τρομοκρατική ενέργεια ή βίαιο συμβάν, όσους δικαιούνται πολεμική σύνταξη ή σύνταξη αναπήρου οπλίτη ειρηνικής περιόδου ή σύνταξη Εθνικής Αντίστασης ΟΓΑ ή ανασφάλιστου Αγωνιστή Εθνικής Αντίστασης, λογοτέχνες – καλλιτέχνες που δικαιούνται σύνταξη από το Δημόσιο, βουλευτές και αιρετά όργανα των ΟΤΑ α' και β' βαθμίδας, όσους λαμβάνουν προσωπικές συντάξεις καθώς και όσους δικαιούνται σύνταξη αναπηρίας η οποία προήλθε εξαιτίας της Υπηρεσίας και ένεκα ταύτης. Παρατηρείται ότι οι εν λόγω εξαιρέσεις εισάγονται παρά το γεγονός ότι με τις εισαγόμενες ρυθμίσεις επιδιώκεται ως γενικός κανόνας η λειτουργία του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης βάσει ενιαίων κανόνων για όλους, χωρίς διακρίσεις, (άρθρο 1 παρ. 3), για το σκοπό δε αυτό γίνεται προσπάθεια ενοποίησης πλήθους διαφορετικών περιπτώσεων (είναι χαρακτηριστική η αναφορά στην αιτιολογική έκθεση περί συντάξεων του ΙΚΑ, υπολογιζομένων με 930 διαφορετικούς τρόπους).

παρ. 4: Εξουσιοδοτούνται οι Υπουργοί Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης να ρυθμίσουν με κοινή απόφασή τους κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των προεκτεθεισών διατάξεων. Επισημαίνεται ότι η νομιμότητα της εν λόγω εξουσιοδοτικής διάταξης έχει ως όριο τις διατάξεις των άρθρων 73 παρ. 2 και 80

του Συντάγματος, σύμφωνα με τις οποίες οι προϋποθέσεις για την απονομή ή την αύξηση των συντάξεων πρέπει να καθορίζεται με νόμο και όχι με την έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης ύστερα από νομοθετική εξουσιοδότηση (πρβλ. ΕΣ Ολομ. Πρακτικά της 5ης Ειδικής Συνεδρίασης της 30ης Ιουνίου 2010).

Επί του άρθρου 5:

παρ. 1: Επί της ουσίας της εισαγόμενης ρύθμισης δεν έχουμε παρατηρήσεις, πλην, όμως, για την αρτιότερη νομοτεχνική διατύπωση της ρύθμισης, προτείνεται να προστεθεί σημείο στίξης (κόμμα) ανάμεσα στις φράσεις «βαριάς αναπηρίας» και «και κατανέμεται κατά 6,67%».

παρ. 2: Αναφορικά με την περίπτωση γ. της παραγράφου αυτής ενώ στο πρώτο εδάφιο προβλέπεται η σταδιακή αναπροσαρμογή των νυν καταβαλλόμενων εισφορών στις θεσπιζόμενες με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, στη συνέχεια, στο δεύτερο εδάφιο, εξαιρούνται της ρύθμισης αυτής τα υπαγόμενα στις διατάξεις του άρθρου 4 του ν. 3660/2008 πρόσωπα. Ενόψει της διατύπωσης του τελευταίου αυτού εδαφίου, επισημαίνεται ότι πρέπει να διευκρινιστεί εάν τα εν λόγω πρόσωπα εξαιρούνται των νέων συντελεστών ή του θεσπιζόμενου μεταβατικού καθεστώτος αναπροσαρμογής.

παρ. 4: Επί της παρεχόμενης με την παράγραφο αυτή νομοθετικής εξουσιοδότησης παραπέμπουμε, προς αποφυγή ασκόπων επαναλήψεων, στις παρατηρήσεις μας επί της παρ. 4 του άρθρου 4.

Επί του άρθρου 6:

παρ. 1 και 2: Ενόψει του ότι παρατηρείται ότι σε διατάξεις του παρόντος σχεδίου νόμου γίνεται παραπομπή στα «πρόσωπα της περ. α της παρ. 2 του άρθρου 6» (άρθρα 6 παρ. 1.δ. και 8 παρ.2 και 6), και δεδομένου ότι η παράγραφος 2 του άρθρου αυτού δεν έχει περ. α, σε συνδυασμό με τη, παρατηρούμενη διάσταση αναφορικά με την υιοθετούμενη αρίθμηση του εν λόγω άρθρου σε σχέση με αυτήν της αιτιολογικής έκθεσης, κρίνουμε ότι χρήζει διευκρίνησης ώστε να καθίσταται σαφές εάν οι εν λόγω παραπομπές αναφέρονται στα πρόσωπα της παρ. 2 ή σε αυτά της παρ. 1.γ.. Επίσης, δοθέντος ότι τα άρθρα του παρόντος σχεδίου νόμου είναι 26, χρήζει διόρθωσης η, ευρισκόμενη στην παρ. 1.ε. παραπομπή στο άρθρο 27.

παρ. 3: Οι διαπιστώσεις μας αναφορικά με την παράγραφο αυτή εκτίθενται από κοινού με αυτές της παρ. 3 του άρθρου 14 στο οποίο και παραπέμπουμε.

Επί του άρθρου 7:

Καθιερώνεται εθνική σύνταξη, καταβλητέα σε όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης λόγω γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου, το ύψος της οποίας, για την πρώτη εφαρμογή του νόμου, καθορίζεται στο ποσό των 384,00 ευρώ και θα αναπροσαρμόζεται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 14 παρ. 3 του νόμου. Ως προς την τελευταία αυτή αναφορά στο άρθρο 14 παρ. 3 παραπέμπουμε στις ευρισκόμενες στη διάταξη αυτή παρατηρήσεις μας. Εξάλλου, η παραπομπή στα πρόσωπα που συνταξιοδοτούνται με βάση τις διατάξεις του ν. 2084/1992 από τις

παραγράφους 2 και 4 κρίνεται, ενόψει των εισαγομένων εξαιρετικών ρυθμίσεων και του πλήθους των περιπτώσεων που ρυθμίζονται από το νόμο 2084/1992, αόριστη και πρέπει να εξειδικευτεί. Περαιτέρω, από νομοτεχνικής άποψης, προτείνεται η απόλειψη της, ευρισκόμενης στη δεύτερη περίοδο της παρ. 2, φράσης «πολίτες τρίτων χωρών για», ώστε το κείμενο αυτής να διατυπωθεί ως εξής: «Η μόνιμη διαμονή αποδεικνύεται με τη διαδικασία που προβλέπεται για τη χορήγηση άδειας διαμονής στους πολίτες χωρών εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης». Επίσης, στην τέταρτη περίοδο της ίδιας παραγράφου (2) προτείνεται η απόλειψη της λέξης «του» ανάμεσα στις λέξεις «με τις προϋποθέσεις» και «των διατάξεων».

Επί του άρθρου 8:

παρ. 1 και 2: Σχετικά με τις παρατιθέμενες αναφορές σε ασφαλισμένους «κύριας ασφάλισης, οι οποίοι θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης εξ ιδίου δικαιώματος, αναπηρίας ή θανάτου, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις» (παρ. 1) και «σύνταξης κύριας ασφάλισης λόγω γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου» (παρ. 2) και δεδομένου του κοινού πεδίου εφαρμογής των εισαγομένων ρυθμίσεων επισημαίνεται ότι επιβάλλεται η ενότητα της υιοθετούμενης διατύπωσης, προς αποφυγή ερμηνευτικών δυσχερειών κατά την εφαρμογή της ρύθμισης. Περαιτέρω, για την ανάγκη εξειδίκευσης της αόριστης παραπομπής στα πρόσωπα που συνταξιοδοτούνται βάσει των διατάξεων του ν. 2084/1992, αναφερόμαστε ανωτέρω στο άρθρο 7.

παρ. 3 και 6: Σχετικά με την εξαίρεση ασφαλισμένων από τις διατάξεις περί κατώτατης σύνταξης, η εν λόγω διάταξη (παρ. 6) ενδέχεται να εγείρει ζήτημα παραβίασης του άρθρου 2 παρ. 1 του Συντάγματος (πρβλ. ΕΣ Ολομ. Πρακτικά της 4^{ης} Ειδικής Συνεδρίασης της 15^{ης} Οκτωβρίου 2015). Επίσης, αναφορικά με τη γενόμενη στις παραγράφους αυτές παραπομπή στα πρόσωπα της παρ. 2 του άρθρου 6 αναφερόμαστε σχετικά στις παρατηρήσεις μας επί των παρ. 1 και 2 του άρθρου 6.

Επί του άρθρου 9:

Πρόκειται για ρύθμιση, επί της οποίας δεν έχουμε παρατηρήσεις.

Επί του άρθρου 10:

Πρόκειται για ρύθμιση, επί της οποίας δεν έχουμε παρατηρήσεις.

Επί του άρθρου 11:

Πρόκειται για μεταβατικού χαρακτήρα ρύθμιση σχετικά με το εφαρμοστέο νομοθετικό πλαίσιο κατά την εξέταση αιτημάτων συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας από την έναρξη ισχύος του νόμου έως τις 31.12.2016, οπότε και τοποθετείται χρονικά η θέσπιση νέων, ενιαίων κανόνων για όλους τους ασφαλισμένους, η οποία ανατίθεται με την παρ. 2 σε συστηθησόμενη Επιτροπή. Επισημαίνονται τα στενά χρονικά περιθώρια που καταλείπονται στην εν λόγω Επιτροπή, δεδομένου ότι από την παρ. 1 συνάγεται ότι οι νέοι ενιαίοι κανόνες πρέπει να έχουν τεθεί σε ισχύ έως τις 31.12.2016.

Επί του άρθρου 12:

παρ. 1 και 2: Επί της ουσίας της διάταξης, η οποία ρυθμίζει θέματα σχετικά με τη σύνταξη λόγω θανάτου και ορίζει τους δικαιούχους και τις ειδικότερες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για την κάθε κατηγορία, δεν έχουμε παρατηρήσεις. Επίσης, δοθέντος ότι τα άρθρα του παρόντος σχεδίου νόμου είναι 26, χρήζει διόρθωσης η, ευρισκόμενη στην περ. δ) της υποπαρ. 1.Γ. παραπομπή στο άρθρο 27 και η, ευρισκόμενη στην περ. α) της παρ. 2 παραπομπή στο άρθρο 54.

παρ. 4.Α.: Επισημαίνεται ότι για τον περιορισμό της σύνταξης του επιζώντος συζύγου τίθενται τυχαία και αυθαίρετα κριτήρια και θα ήταν δόκιμο όπως η υπό θεσμοθέτηση διάταξη αυτή επαναδιατυπωθεί 1) με σταθερά κριτήρια, όπως διάρκεια γάμου και ηλικία επιζώντος συζύγου και 2) με σύγχρονο επαναπροσδιορισμό των ποσοστών μείωσης, προς αποφυγήν συνταγματικών και ερμηνευτικών ζητημάτων (πρβλ. ΕΣ Ολομ. Πρακτικά της 1^{ης} Ειδικής Συνεδρίασης της 14^{ης} Ιουλίου 2011 της 4^{ης} Ειδικής Συνεδρίασης της 29^{ης} Ιουνίου 2010). Επίσης, η προτελευταία περίοδος της περ. β) της υποπαρ. 4.Α., σύμφωνα με την οποία «Εάν ο θανών δεν καταλείπει χήρο, ο διαζευγμένος δικαιούται το αυτό ποσοστό του διαζευγμένου, κατά τα ως άνω, της σύνταξης που θα εδικαιούτο ο χήρος.», χρήζει επαναδιατύπωσης.

Επί του άρθρου 13:

Επί της διάταξης αυτής επισημαίνεται ότι από το περιεχόμενο των παρ. 1 και 2 συνάγεται ότι η αναγραφόμενη σε αυτές παραπομπή στο άρθρο 6 είναι εσφαλμένη και πρέπει να αναγραφεί ο αριθμός της ορθής διάταξης (άρθρο 7). Επίσης, πρέπει να απαλειφθεί ο αριθμός 49 από το τέλος της πρώτης περιόδου της παρ. 1. Τέλος, στην παρ. 1 γίνεται για πρώτη φορά χρήση του συντομευμένου πολυλεκτικού όρου ΑΚΑΓΕ, χωρίς προηγουμένως να αναγράφονται οι λέξεις που τον συνθέτουν.

Επί του άρθρου 14:

παρ. 1: Ως προς την περιεχόμενη στην περίπτωση β της παρ. 1 νομοθετική εξουσιοδότηση, παραπέμπουμε στην σχετική επισήμανσή μας επί της αρ. 4 του άρθρου 4 ανωτέρω.

παρ. 2: Στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 γίνεται για πρώτη φορά χρήση του συντομευμένου πολυλεκτικού όρου ΗΔΙΚΑ, χωρίς προηγουμένως να αναγράφονται οι λέξεις που τον συνθέτουν.

παρ. 3: Η θεσπιζόμενη με τη διάταξη αυτή κατ' έτος αύξηση του συνολικού ποσού της σύνταξης από 1.1.2017, είναι πρόδηλο ότι προϋποθέτει θετικό πρόσημο της βάσης αναφερόμενου συντελεστή. Συναφώς, επισημαίνεται ότι κατά το άρθρο 7 παρ. 6 η Εθνική Σύνταξη «αναπροσαρμόζεται» σύμφωνα με την εν λόγω παράγραφο, στην οποία γίνεται χρήση του ρήματος «αυξάνεται». Επίσης, με τις προτεινόμενες διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου αυτού καθορίζεται

ο τρόπος και η διαδικασία αναπροσαρμογής από 1.1.2017 των συντάξεων των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης και του Δημοσίου. Οι διατάξεις αυτές είναι ασαφείς και ενδείκνυται η αναδιατύπωση αυτών, καθόσον η παρεχόμενη με αυτές εξουσιοδότηση για την αναπροσαρμογή των συντάξεων είναι όλως ευρεία και αόριστη και, ενόψει των επιπτώσεων του ρυθμιζόμενου ζητήματος, κρίνεται αναγκαία η έκδοση σχετικού νόμου. Περαιτέρω, δεν προσδιορίζονται εννοιολογικά οι όροι «ΑΕΠ» και «Δείκτης Τιμών Καταναλωτή» και δεν διευκρινίζεται εάν οι όροι αυτοί λαμβάνονται όπως καθορίζονται στη κοινοτική νομοθεσία ή σε άλλο νομοθέτημα της εσωτερικής έννομης τάξης. Επισημαίνεται, εξ άλλου, ότι με το εδάφιο β' της ίδιας παραγράφου καταργούνται σιωπηρά οι διατάξεις των άρθρων 9 και 34 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων και αποσυνδέεται πλήρως η σύνταξη των υπαγομένων στο κώδικα αυτό συνταξιούχων από τον μισθό των εν ενεργεία ομοιοβάθμων υπαλλήλων κατ' αντίθεση με τα νομολογηθέντα από το Δικαστήριο τούτο και για τον λόγο αυτό ενδείκνυται η σαφής διατύπωση αυτού (βλ. ΕΣ Ολομ. Πρακτικά της 3ης Ειδικής Συνεδρίασης της 24ης Ιουνίου 2010).

Επί του άρθρου 15:

Πρόκειται για ρύθμιση, επί της οποίας δεν έχουμε παρατηρήσεις.

Επί του άρθρου 16:

Επί της ρυθμίσεως αυτής, με την οποία εξομοιώνονται πλήρως προς τους εγγάμους οι αντισυμβαλλόμενοι στο σύμφωνο συμβίωσης για κάθε ασφαλιστικό

δικαίωμα, παροχή ή περιορισμό, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος ή της εν γένει ασφαλιστικής και προνοιακής νομοθεσίας, σε συνάφεια προς τις ενυπάρχουσες στο ν. 4356/2015 (ΦΕΚ Α' 181) ρυθμίσεις (ιδίως άρθρο 12), δεν έχουμε παρατηρήσεις.

Επί του άρθρου 17:

παρ. 3: Η λεκτική διατύπωση της πρώτης περιόδου της παρ. 3 ενέχει νοηματική ασάφεια ως εκ της αμφιβολίας ως προς τη συντακτική θέση της φράσης «παλαιοί ασφαλισμένοι», η οποία δεν διευκρινίζεται ειδικότερα ποιες κατηγορίες ασφαλισμένων αφορά, και της ελλείψεως κυρίας προτάσεως.

παρ. 4: Ενόψει του ότι τα άρθρα του παρόντος σχεδίου νόμου είναι 26, χρήζει διόρθωσης και διευκρινήσεως η, ευρισκόμενη στην παρ. 4. παραπομπή στο «άρθρο 50**».

Επί του άρθρου 18:

παρ. 1: Εκ του περιεχομένου της εν λόγω ρύθμισης συνάγεται ότι η παραπομπή στα «πρόσωπα της παρ. 1 του άρθρου 3», είναι εσφαλμένη, πρέπει δε αυτή να αντικατασταθεί, ως ορθής νοουμένης της παραπομπής στην παρ. 1 του άρθρου 4. Επίσης, προτείνεται να προστεθεί σημείο στίξης (άνω και κάτω τελεία) ανάμεσα στις φράσεις «την ασφάλισή τους» και «α) εάν έχουν πραγματοποιήσει».

Επί του άρθρου 19:

Επί της ουσίας της εισαγόμενης ρύθμισης δεν έχουμε παρατηρήσεις, πλην, όμως, στην παρ. 9 αυτής γίνεται για πρώτη φορά χρήση του συντομευμένου πολυλεκτικού όρου ΕΤΕΑΕΠ, χωρίς προηγουμένως να αναγράφονται οι λέξεις που τον συνθέτουν.

Επί του άρθρου 20:

Επισημαίνεται ότι πριν από τον τίτλο του άρθρου αυτού έχει τεθεί, προφανώς εκ παραδρομής, το γράμμα «Α», το οποίο και πρέπει να απαλειφθεί. Επί των επιμέρους διατάξεων του εν λόγω άρθρου παρατηρούνται τα εξής:

παρ. 1: Στο πεδίο εφαρμογής της γενικής αυτής ρύθμισης εμπίπτουν οι περιπτώσεις ανάληψης από τους συνταξιούχους, λόγω γήρατος, του Δημοσίου καθώς και φορέων, κλάδων ή λογαριασμών εντασσομένων στον ΕΦΚΑ, εργασίας ή δραστηριότητας ή απόκτησης ιδιότητας υποχρεωτικώς υπακτέας στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ, προβλέπεται δε ως έννομη συνέπεια η περικοπή της ακαθάριστης κύριας και επικουρικής σύνταξής τους σε ποσοστό 60% για όσο διάστημα διατηρούν την εργασία, ιδιότητα ή δραστηριότητα αυτή, για το οποίο διάστημα και καταβάλλουν τις προβλεπόμενες εισφορές. Η ως άνω περικοπή σε ποσοστό 60% προβλέπεται επί του συνολικού ποσού των συντάξεων και χωρίς οποιαδήποτε διαφοροποίηση αναλόγως της ηλικίας των συνταξιούχων, της τυχόν ύπαρξης τέκνων ανήλικων ή φοιτητών (βλ. αντιθέτως, άρθρο 63 του ν. 2676/1999, ΦΕΚ Α' 1) ή του ύψους των εισπραττόμενων αποδοχών από την αναληφθείσα

εργασία. Επισημαίνεται ότι με τα πρακτικά της 4^{ης} Ειδικής Συνεδρίασης της Ολομέλειας της 29.6.2010 (βλ. σελ. 49, 50) είχε διατυπωθεί η παρατήρηση ότι η τυχόν ολοσχερής περικοπή της σύνταξης εκείνων των συνταξιούχων του Δημοσίου που απασχολούνται (εργάζονται εκτός του ευρύτερου δημόσιου τομέα) είναι αντίθετη προς το άρθρο 5 του Συντάγματος και προς το άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ.

παρ. 2: Η ρύθμιση αυτή αφορά ειδικώς στις περιπτώσεις ανάληψης από τους συνταξιούχους εργασίας ή δραστηριότητας σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, για τις οποίες περιπτώσεις προβλέπεται η αναστολή καταβολής της σύνταξης, δηλαδή δυσμενέστερη έννομη συνέπεια σε σχέση με εκείνη της προηγούμενης παρ. 1. Επισημαίνεται ότι οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, πέραν εκείνων της Κεντρικής Διοίκησης, προσδιορίζονται βάσει του Μητρώου Φορέων Γενικής Κυβέρνησης που τηρείται με ευθύνη της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (βλ. άρθρο 14 παρ. 1 περίπτ. β' του ν. 4270/2014 (ΦΕΚ Α' 143)).

παρ. 3: Τα πρόσωπα στα οποία αφορά η ρύθμιση αυτή είναι τα αιρετά όργανα Ο.Τ.Α., οι διοικητές, υποδιοικητές, πρόεδροι, αντιπρόεδροι και τα μέλη των συλλογικών οργάνων διοίκησης των Ν.Π.Δ.Δ. και των ανεξάρτητων διοικητικών αρχών, οι πρόεδροι, αντιπρόεδροι, διευθύνοντες σύμβουλοι και μέλη διοικητικών συμβουλίων, καθώς και το πάσης φύσεως προσωπικό των Ν.Π.Ι.Δ. που ανήκουν στο Κράτος, σε Ν.Π.Δ.Δ. ή σε Ο.Τ.Α. ή επιχορηγούνται τακτικά από τον Κρατικό Προϋπολογισμό σε ποσοστό τουλάχιστον 50% του προϋπολογισμού

τους ή είναι δημόσιες επιχειρήσεις κατά την έννοια των παραγράφων 1, 2 και 3 του άρθρου 1 του ν. 3429/2005.

παρ. 4: Επισημαίνεται ότι η προτεινόμενη ρύθμιση διαφοροποιείται κατά περιεχόμενο από τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 58 παρ. 1 και 2 του π.δ. 169/2007.

παρ. 5: Στη διάταξη αυτή γίνεται για πρώτη φορά χρήση του συντομευμένου πολυλεκτικού όρου «ΕΤΕΑ», χωρίς προηγουμένως να αναγράφονται πλήρεις οι λέξεις που τον συνθέτουν.

παρ. 6 και 7: Σύμφωνα με την παρ. 6, οι διατάξεις του άρθρου 20 έχουν εφαρμογή για όσους αναλάβουν εργασία ή αυτοαποσχοληθούν γενικά από την έναρξη ισχύος του νόμου και εφεξής, καθώς και για τα πρόσωπα της παρ. 3 του άρθρου 4. Η κατά θετικό τρόπο διατυπούμενη ρύθμιση της παραγράφου αυτής (6) καθιστά μάλλον περιττή την αρνητικώς διατυπούμενη ρύθμιση της επόμενης παραγράφου (7).

Επί του άρθρου 21:

Επί της ουσίας της ρύθμισης δεν έχουμε παρατηρήσεις. Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι στον τρίτο στίχο του κειμένου αυτής και, ειδικότερα, μετά τη φράση «έναρξη ισχύος» και πριν τη λέξη «νόμου» πρέπει να προστεθεί το οριστικό άρθρο «του». Περαιτέρω, στη διάταξη αυτή γίνεται για πρώτη φορά χρήση του συντομευμένου πολυλεκτικού όρου «ΚΕΑΟ», χωρίς προηγουμένως να αναγράφονται πλήρεις οι λέξεις που τον συνθέτουν.

Επί του άρθρου 22:

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού τροποποιούνται διάφορες επιμέρους διατάξεις του Συνταξιοδοτικού Κώδικα (π.δ. 169/2007). Ειδικότερα:

παρ. 1α, β και γ: Επί των προτεινομένων ρυθμίσεων έχει ήδη γνωμοδοτήσει η Ολομέλεια με τα πρακτικά της 1^{ης} Ειδικής Συνεδρίασης της 3^{ης} Ιουνίου 2015 (βλ. σελ. 24), χωρίς ιδιαίτερες παρατηρήσεις επί της ουσίας.

παρ. 2 α, β και γ: Επί των προτεινομένων ρυθμίσεων έχει ήδη γνωμοδοτήσει η Ολομέλεια με τα πρακτικά της 1ης Ειδικής Συνεδρίασης της 3ης Ιουνίου 2015 (σελ. 25). Επισημαίνεται ότι για την ακριβέστερη νοηματική απόδοση της διάταξης της περίπτ. α' θα πρέπει στον τρίτο στίχο αυτής και, συγκεκριμένα, μετά τη φράση «κατ' ανάθεση» να προστεθεί κόμμα, καθώς και να απαλειφθεί το υπάρχον κόμμα μετά τη λέξη «διετία». Περαιτέρω, αναφορικός με τη ρύθμιση της περίπτ. β', επισημαίνεται ότι ενώ η σκοπούμενη αναπροσαρμογή των συντάξεων γίνεται μετά από αίτηση των ενδιαφερομένων, τα οικονομικά αποτελέσματα αυτής (της αναπροσαρμογής) αρχίζουν από την πρώτη του επομένου της δημοσίευσης του νόμου αυτού μήνα και, ως εκ τούτου, ανατρέχουν σε χρόνο προγενέστερο της υποβολής της αίτησης. Τέλος, στην περίπτ. γ' της παραγράφου αυτής θα πρέπει να διορθωθεί το εκ παραδρομής ορθογραφικό λάθος της κατάληξης του ρήματος «καταργείτε».

παρ. 3: Η προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθιστά το πέμπτο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 11 του π.δ. 169/2007, σε συμφωνία με τις παρατηρήσεις της

Ολομέλεια κατά την 1η Ειδική Συνεδρίαση της 3ης Ιουνίου 2015 (βλ. πρακτικά, σελ. 26, 27).

παρ. 4 α, β και γ: Επί των διατάξεων της περίπτ. α' έχει γνωμοδοτήσει η Ολομέλεια με τα πρακτικά της 1ης Ειδικής Συνεδρίασης της 3ης Ιουνίου 2015 (βλ. σελ. 27, 28). Η διάταξη της περίπτ. β' φέρεται θεσπιζόμενη σε ακολουθία με τη θέση που εκφράστηκε στα ανωτέρω πρακτικά για την ανάγκη πρόβλεψης τρόπου πιστοποίησης του λόγου άρνησης εκπλήρωσης της στρατιωτικής υπηρεσίας (επίκληση θρησκευτικών ή ιδεολογικών πεποιθήσεων), ο οποίος αποτελεί προϋπόθεση για την αναγνώριση ως συντάξιμου του χρόνου προσωρινής κράτησης ή φυλάκισης για τα αδικήματα της ανυπακοής ή της ανυποταξίας. Πλην όμως, παρά τη θεσπιζόμενη υποχρέωση προσκομιδής της καταδικαστικής απόφασης για τα ως άνω ποινικά αδικήματα και του αποφυλακιστηρίου από το οποίο προκύπτει ο χρόνος προσωρινής κράτησης ή φυλάκισης, εξακολουθεί να μην πιστοποιείται με βεβαιότητα ο συγκεκριμένος κρίσιμος λόγος άρνησης εκπλήρωσης της στρατιωτικής υπηρεσίας, αφού αυτός δεν ανάγεται σε αναγκαίο κατά νόμο στοιχείο της αντικειμενικής υπόστασης των εν λόγω στρατιωτικών εγκλημάτων. Αναφορικός, τέλος, με τη διάταξη της περίπτ. γ', επισημαίνεται η θέσπιση εξάμηνης προθεσμίας από την έναρξη ισχύος του προτεινόμενου νομοσχεδίου για την υποβολή από τους ενδιαφερομένους της προβλεπόμενης αίτησης προς την αρμόδια Διεύθυνση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

παρ. 5: Επί της ρύθμισης αυτής δεν διατυπώθηκε ιδιαίτερη παρατήρηση με τα πρακτικά της 1ης Ειδικής Συνεδρίασης της Ολομέλειας της 3ης Ιουνίου 2015 (βλ. σελ. 28).

παρ. 6 α και β: Επί των ρυθμίσεων αυτών διατυπώθηκε ιδιαίτερη παρατήρηση, νομοτεχνικού περιεχομένου, με τα πρακτικά της 1ης Ειδικής Συνεδρίασης της Ολομέλειας της 3ης Ιουνίου 2015 (βλ. σελ. 28), με την οποία, πάντως, δεν υπήρξε εναρμόνιση. Περαιτέρω, αναφορικά με την περίπτ. β' επισημαίνεται ότι ενώ η σκοπούμενη αναπροσαρμογή των συντάξεων γίνεται μετά από αίτηση των ενδιαφερομένων, τα οικονομικά αποτελέσματα αυτής (της αναπροσαρμογής) αρχίζουν από την πρώτη του επομένου της δημοσίευσης του νόμου αυτού μήνα και, ως εκ τούτου, ανατρέχουν σε χρόνο προγενέστερο της υποβολής της αίτησης (πρβλ. και ανωτέρω για την παρ. 2 περίπτ. β').

παρ. 7: Η προτεινόμενη διάταξη αναδιατυπώθηκε κατόπιν των παρατηρήσεων της Ολομέλειας κατά την 1η Ειδική Συνεδρίαση της 3ης Ιουνίου 2015 (βλ. πρακτικά, σελ. 28, 29) και σε συμφωνία κατ' αποτέλεσμα με αυτές. Επί της ουσίας της ρύθμισης επισημαίνεται ότι η Ολομέλεια έχει γνωμοδοτήσει θετικά ήδη με τα πρακτικά της 2^{ης} Ειδικής Συνεδρίασης της 29^{ης} Οκτωβρίου 2014.

παρ. 8: Αναφορικά με τη ρύθμιση αυτή είχε προταθεί με τα πρακτικά της 1ης Ειδικής Συνεδρίασης της Ολομέλειας της 3ης Ιουνίου 2015 (βλ. σελ. 29), να προστεθεί αμέσως μετά τη φράση «του π.δ. 169/2007» η φράση «όπως ισχύει», πλην όμως δεν υπήρξε εναρμόνιση. Αντιθέτως, αφαιρέθηκε η φράση «το οποίο

προστέθηκε με την παρ. 1 του ν. 4151/2013 (Α΄ 103)», η οποία υπήρχε αρχικώς στο κείμενο του νομοσχεδίου επί του οποίου εκδόθηκε η ως άνω γνωμοδότηση της Ολομέλειας.

παρ. 9: Η προτεινόμενη διάταξη αναδιατυπώθηκε σε συμφωνία με τις παρατηρήσεις της Ολομέλειας κατά την 1η Ειδική Συνεδρίαση της 3ης Ιουνίου 2015 (βλ. πρακτικά, σελ. 29).

παρ. 10: Η προτεινόμενη διάταξη αναδιατυπώθηκε σε συμφωνία, εν μέρει, με τις παρατηρήσεις της Ολομέλειας κατά την 1η Ειδική Συνεδρίαση της 3ης Ιουνίου 2015 (βλ. πρακτικά, σελ. 29). Επισημαίνεται, πάντως, ότι δεν υιοθετήθηκε η υπόδειξη να προστεθεί αμέσως μετά τη φράση «του π.δ. 169/2007» η φράση «όπως ισχύει».

Επί του άρθρου 23:

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ρυθμίζονται επιμέρους συνταξιοδοτικά θέματα. Ειδικότερα:

παρ. 1, 2 και 3: Επί της ουσίας των ρυθμίσεων αυτών έχει ήδη γνωμοδοτήσει η Ολομέλεια με τα πρακτικά της 1ης Ειδικής Συνεδρίασης της 3ης Ιουνίου 2015 (βλ. σελ. 29), χωρίς ιδιαίτερες παρατηρήσεις. Επισημαίνεται ότι στην περίπτ. γ΄ της παρ. 2 θεσπίζεται πλέον εξάμηνη προθεσμία από την έναρξη ισχύος του νομοσχεδίου για την υποβολή της σχετικής αίτησης, ενώ η εισαγόμενη με την παρ. 3 ρύθμιση προστίθεται πλέον ως νέα αυτοτελής παρ. 3 στο άρθρο 10 του ν. 3865/2010.

παρ. 4 α, β, γ, δ και ε: Επί των ρυθμίσεων των περιπτ. α' και β' έχει ήδη γνωμοδοτήσει η Ολομέλεια με τα πρακτικά της 1ης Ειδικής Συνεδρίασης της 3ης Ιουνίου 2015 (βλ. σελ. 30), χωρίς ιδιαίτερες παρατηρήσεις. Ως προς τις διατάξεις των νέων περιπτ. γ', δ' και ε' της παραγράφου αυτής δεν έχουμε παρατηρήσεις.

παρ. 5: Η προτεινόμενη διάταξη αναδιατυπώθηκε εναρμονισθείσα με τις παρατηρήσεις της Ολομέλειας κατά την 1η Ειδική Συνεδρίαση της 3ης Ιουνίου 2015 (βλ. πρακτικά, σελ. 30).

παρ. 6: Επί της ρύθμισης αυτής έχει γνωμοδοτήσει η Ολομέλεια με τα πρακτικά της 1ης Ειδικής Συνεδρίασης της 3ης Ιουνίου 2015 (βλ. σελ. 30, 31), δεχθείσα, κατά πλειοψηφία και υπό την επιφύλαξη της άσκησης της δικαιοδοσίας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ότι η αναζήτηση ασφαλιστικών εισφορών ανεξαρτήτως της παρόδου ικανού χρονικού διαστήματος και εφόσον δεν συντρέχει πταίσμα του υπόχρεου να τις καταβάλλει, ενδέχεται να αντίκειται, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών χαρακτηριστικών κάθε ατομικής περίπτωσης, στις αρχές της χρηστής διοίκησης, της προστατευόμενης εμπιστοσύνης του διοικούμενου, των αρχών της τυπικής ασφάλισης και της αρχής της αναλογικότητας.

Επί του άρθρου 24:

Επί των ρυθμίσεων του άρθρου αυτού έχει γνωμοδοτήσει η Ολομέλεια με τα πρακτικά της 1^{ης} Ειδικής Συνεδρίασης της 3^{ης} Ιουνίου 2015 (βλ. σελ. 31) χωρίς ιδιαίτερες παρατηρήσεις. Αναφορικός με τη διάταξη της παρ. 3, σύμφωνα με την

οποία οι εκκρεμείς αιτήσεις συνταξιοδότησης τακτικών υπαλλήλων του Κέντρου Κοινωνικής Προστασίας Περιφέρειας Ιονίων – Ο.Δ.Α.Ζ. μεταφέρονται στο ειδικό συνταξιοδοτικό καθεστώς του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ και εξετάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού (24), καταλείπεται αμφιβολία κατά πόσον η ως άνω ρύθμιση συμπορεύεται με εκείνη του άρθρου 6 παρ. 1 περιπτ. β΄ του νομοσχεδίου, σύμφωνα με την οποία υπάγονται στις διατάξεις αυτού όσοι δεν πληρούν, κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του, τις προϋποθέσεις άμεσης καταβολής της σύνταξής τους.

Επί του άρθρου 25:

Επί των ρυθμίσεων του άρθρου αυτού έχει γνωμοδοτήσει η Ολομέλεια με τα πρακτικά της 1ης Ειδικής Συνεδρίασης της 3ης Ιουνίου 2015 (βλ. σελ. 31) χωρίς ιδιαίτερες παρατηρήσεις.

Επί του άρθρου 26:

Δεν έχουμε παρατηρήσεις.

Αθήνα, 20 Απριλίου 2016
Ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας

ΜΙΧΑΗΛ ΖΥΜΗΣ»

Η Σύμβουλος Ελένη Λυκεσά εισηγήθηκε τα εξής:

Το τμήμα του νομοσχεδίου που αφορά στα άρθρα 1 έως 26 αυτού και το οποίο εισάγεται στην Ολομέλεια με το προαναφερόμενο έγγραφο του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών, έχει, με εξαίρεση επιμέρους διατάξεις του οι οποίες αφορούν σε οργανωτικά θέματα και σημειώνονται παρακάτω, αμιγώς συνταξιοδοτικό περιεχόμενο και ως εκ τούτου παραδεκτά εισάγεται στην Ολομέλεια για γνωμοδότηση.

Επί του νομοσχεδίου σημειώνονται τα εξής:

Η χρήση των όρων «σύνταξη γήρατος αναπηρίας και θανάτου», που επαναλαμβάνεται στις διατάξεις του νομοσχεδίου, κρίνεται άστοχη για τη ρύθμιση των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων των δημοσίων υπαλλήλων και λειτουργών, καθόσον στο καθεστώς των δημοσίων υπαλλήλων και συνακόλουθα στη ρύθμιση των συνταξιοδοτικών τους δικαιωμάτων συνάδουν, και εφαρμόζονται ήδη επί σειρά ετών, οι όροι «σύνταξη εξ ιδίου δικαιώματος», «σύνταξη λόγω ανικανότητας» και «σύνταξη εκ μεταβιβάσεως». Προτείνεται συνεπώς η αντικατάσταση των ανωτέρω όρων.

Κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας και συγκεκριμένα της Προέδρου Ανδρονίκης Θεοτοκάτου, των Αντιπροέδρων Φλωρεντίας Καλδή, Ιωάννη Σαρμά, Χρυσούλας Καραμαδούκη, Μαρίας Βλαχάκη, Άννας Λιγωμένου, Γεωργίας Μαραγκού και Αγγελικής Μαυρουδή και των Συμβούλων Γεωργίου Βοΐλη, Βασιλικής Ανδρεοπούλου, Μαρίας Αθανασοπούλου, Ασημίνας Σαντοριναίου, Σταματίου Πουλή, Κωνσταντίνας Ζώη, Δέσποινας Καββαδία - Κωνσταντάρα, Αγγελικής Μυλωνά, Χριστίνας Ρασσιά, Θεολογίας Γναρδέλλη,

Βιργινίας Σκεύη, Κωνσταντίνου Εφεντάκη, Βασιλικής Σοφιανού, Αγγελικής Πανουτσακοπούλου, Δέσποινας Τζούμα, Κωνσταντίνου Παραθύρα, Ασημίνας Σακελλαρίου, Αργυρώς Μαυρομάτη, Ευαγγελίας Σεραφή και Ειρήνης Κατσικέρη, τα ελληνικά Συντάγματα έχουν επιφυλάξει διαχρονικά ειδικό υπηρεσιακό και συνταξιοδοτικό καθεστώς για τους δημοσίους υπαλλήλους και λειτουργούς (άμεσα και έμμεσα όργανα του Κράτους). Ειδικότερα ο συντακτικός νομοθέτης του 1975 με τα άρθρα 87, 98 και 103, τα οποία περιλαμβάνονται στο Τρίτο Μέρος του Συντάγματος με τίτλο "Οργάνωση και Λειτουργίες της Πολιτείας" ρυθμίζει την εν γένει υπηρεσιακή κατάσταση των ως άνω οργάνων και συνακόλουθα το ασφαλιστικό τους καθεστώς - το οποίο τελεί σε συνάρτηση της θέσης που κατέχουν και ως εκ τούτου αποτελεί σύστημα επαγγελματικής ασφάλισης - διακρίνοντας αυτό από το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης που κατοχυρώνεται ως κοινωνικό δικαίωμα στο άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος και περιλαμβάνεται στο Πρώτο Μέρος αυτού "Βασικές Διατάξεις" και ειδικότερα στο Μέρος Δεύτερο "Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα". Συνεπώς, η υπαγωγή με νόμο σε ενιαίο ασφαλιστικό οργανισμό των δημοσίων υπαλλήλων και λειτουργών με τους λοιπούς εργαζόμενους δεν συνάδει με τη θέση που το ισχύον Σύνταγμα επιφυλάσσει σ' αυτούς, δεδομένου ότι αυτή συνιστά συνταγματικό κεκτημένο, η ανατροπή του οποίου απαιτεί αναθεώρηση των σχετικών συνταγματικών διατάξεων. Περαιτέρω, η ρύθμιση αυτή θέτει ζήτημα αντίθεσης στην αρχή της προστατευόμενης εμπιστοσύνης που απορρέει από το κράτος δικαίου, δοθέντος ότι η υπαγωγή των εργαζομένων στο σύστημα

κοινωνικής ή επαγγελματικής ασφάλισης αποτελεί ουσιώδη παράγοντα που εκτιμάται κατά την επιλογή του επαγγέλματος.

Ενόψει αυτών, το υπό εξέταση σχέδιο νόμου, εφόσον στηρίζεται στην ενιαία ασφαλιστική αντιμετώπιση προσώπων που σύμφωνα με το Σύνταγμα δεν μπορούν να υπαχθούν στον ίδιο ασφαλιστικό οργανισμό, εγείρει ζήτημα αντισυνταγματικότητας στο σύνολό του, καθόσον ανατρέπεται το νομοθετικό του θεμέλιο.

Κατά την ειδικότερη γνώμη των Αντιπροέδρων Ιωάννη Σαρμά και Μαρίας Βλαχάκη, από τα άρθρα 73 παρ. 2 και 98 παρ. 1 περ. δ και στ του Συντάγματος προκύπτει ότι υποκείμενος θεσμός στις ανωτέρω συνταγματικές διατάξεις είναι το ιδιαίτερο νομικό καθεστώς το οποίο διέπει τις συντάξεις των δημοσίων λειτουργών και υπαλλήλων που, ως εκ τούτου, δεν δύνανται να υπαχθούν σε ενιαίο συνταξιοδοτικό καθεστώς.

Κατά τη γνώμη της εισηγήτριας, με την οποία συντάχθηκαν και οι Σύμβουλοι Ευαγγελία - Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Δημήτριος Τσακανίκας, Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου και Κωνσταντίνος Κρέπης, η υπαγωγή και των δημοσίων υπαλλήλων και λειτουργών στον Ενιαίο Φορέα Ασφάλισης και η ρύθμιση των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων τους κατά ενιαίο με τους λοιπούς ασφαλισμένους τρόπο δεν αντίκειται σε συνταγματικής ή υπερνομοθετικής ισχύος διατάξεις, καθόσον η ιδιαίτερη συνταξιοδοτική μεταχείριση των δημοσίων υπαλλήλων και λειτουργών δεν κατοχυρώνεται σε υπερνομοθετικής ισχύος διατάξεις.

Επί του άρθρου 1

Όσον αφορά στην παράγραφο 1

Κατά τη γνώμη των Αντιπροέδρων Ιωάννη Σαρμά, Χρυσούλας Καραμαδούκη, Μαρίας Βλαχάκη και Άννας Λιγωμένου και των Συμβούλων Ασημίνας Σακελλαρίου, Αργυρώς Μαυρομμάτη και Ευαγγελίας Σεραφή, η αναφορά στην παράγραφο αυτή ότι οι κοινωνικές παροχές της Πολιτείας χορηγούνται με όρους «αναδιανομής», όπου η «αναδιανομή» χρησιμοποιούμενη αυτοτελώς τίθεται στο αυτό επίπεδο με τις συνταγματικές αρχές της ισότητας, της κοινωνικής δικαιοσύνης και της αλληλεγγύης γενεών, είναι περιττή άλλως μπορεί να δημιουργήσει σύγχυση διότι αφ' ενός μεν η «αναδιανομή» ενυπάρχει στους όρους «κοινωνικής δικαιοσύνης» και «αλληλεγγύης γενεών» που χρησιμοποιούνται στη ρύθμιση, αφ' ετέρου δε η «αναδιανομή» δεν αποτελεί αυτοτελή αρχή ή στόχο συνταγματικού επιπέδου της ελληνικής έννομης τάξης, ώστε να αποτελέσει θεμελιώδη όρο ενός συστήματος κοινωνικών παροχών.

Επί του άρθρου 2

Η παράγραφος 5 ενέχει αοριστία και αντίφαση, καθόσον αν και καταργείται η κρατική χρηματοδότηση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, το κράτος φέρεται να διατηρεί πλήρη εγγυητική υποχρέωση για το σύνολο των ασφαλιστικών παροχών. Σε κάθε περίπτωση, η πλήρης διακοπή της δυνατότητας της κρατικής χρηματοδότησης του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης θέτει ζήτημα συμβατότητας προς το άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος (πρβλ. Ολομ. ΣτΕ 2286/2015).

Επί του άρθρου 3

Η Ολομέλεια κατ' εφαρμογή του άρθρου 73 παρ. 2 του Συντάγματος δεν γνωμοδοτεί επί του άρθρου αυτού, δεδομένου ότι δεν έχει συνταξιοδοτικό περιεχόμενο αλλά αφορά σε οργανωτικές ρυθμίσεις.

Επί του άρθρου 4**A) Όσον αφορά στην παράγραφο 1α**

α) Αναφέρεται απλώς ότι συστήνεται ο Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ) χωρίς να περιλαμβάνεται, στο τμήμα που έχει εισαχθεί για γνωμοδότηση, ρητή διάταξη περί της σύστασής του και της νομικής μορφής του. Κατά το μέρος αυτό το υπό έλεγχο σχέδιο νόμου ενέχει αοριστία.

β) Σε κάθε περίπτωση υπαγωγή των τακτικών υπαλλήλων και λειτουργών του Δημοσίου για κύρια σύνταξη στο ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό καθεστώς του εν λόγω ΕΦΚΑ συνάδει με τα άρθρα 73 παρ. 2, 80 παρ. 1 και 98 παρ. 1 περ. δ και στ του Συντάγματος, εφόσον δεν μεταβάλλει την αποκλειστική δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου επί των διαφορών των σχετικών με την απονομή συντάξεων.

B) Όσον αφορά στην παράγραφο 2γ

Η διάταξη της παραγράφου 2γ πρέπει να αναδιατυπωθεί καθόσον μέχρι την έναρξη λειτουργίας του ΕΦΚΑ, ακόμα και αν αυτή λάβει χώρα στις 1.1.2017, θα έχουν συνταξιοδοτηθεί υπάλληλοι σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νομοσχεδίου για τους οποίους δεν προβλέπεται ανώτατο όριο.

Γ) Όσον αφορά στην παράγραφο 3

Κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας και συγκεκριμένα των Αντιπροέδρων Φλωρεντίας Καλδή, Ιωάννη Σαρμά, Χρυσούλας Καραμαδούκη, Μαρίας Βλαχάκη, Άννας Λιγωμένου, Γεωργίας Μαραγκού και Αγγελικής Μαυρουδή και των Συμβούλων Γεωργίου Βοΐλη, Βασιλικής Ανδρεοπούλου, Μαρίας Αθανασοπούλου, Ασημίνας Σαντοριναίου, Κωνσταντίνας Ζώη, Δέσποινας Καββαδία - Κωνσταντάρα, Αγγελικής Μυλωνά, Χριστίνας Ρασσιά, Θεολογίας Γναρδέλλη, Βιργινίας Σκεύη, Κωνσταντίνου Εφεντάκη, Βασιλικής Σοφιανού, Αγγελικής Πανουτσακοπούλου, Δέσποινας Τζούμα, Κωνσταντίνου Παραθύρα, Ασημίνας Σακελλαρίου, Αργυρώς Μαυρομάτη, Ευαγγελίας Σεραφή και Ειρήνη Κατσικέρη, δεν αιτιολογείται επαρκώς η εξαίρεση των προσώπων που αναφέρονται στην εν λόγω παράγραφο από την υπαγωγή τους στο νέο ΕΦΚΑ, ενόψει μάλιστα και των όσων αορίστως καταγράφονται στην αιτιολογική έκθεση της συγκεκριμένης διάταξης, σύμφωνα με την οποία η «εκ των πραγμάτων υπαγωγή τους στον ΕΦΚΑ θα δημιουργήσει επί του παρόντος μείζονα διαχειριστικά προβλήματα», ενώ «η υπαγωγή στον προαναφερόμενο φορέα και των προσώπων αυτών θα εξεταστεί σε δεύτερη φάση και αφού εξασφαλισθεί η ομαλή ένταξή τους στο φορέα αυτό».

Κατά τη γνώμη όμως της εισηγήτριας με την οποία συντάχθηκαν και η Πρόεδρος Ανδρονίκη Θεοτοκάτου, οι Σύμβουλοι Ευαγγελία - Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Σταμάτιος Πουλής, Δημήτριος Τσακανίκας, Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου και Κωνσταντίνος Κρέπης, η εξαίρεση των αναφερόμενων στο άρθρο 4 παρ. 3 προσώπων από την υπαγωγή τους στον ΕΦΚΑ είναι απολύτως

δικαιολογημένη, καθόσον η απονομή σ' αυτούς σύνταξης δεν συναρτάται κατά κανένα τρόπο με παροχή υπηρεσίας ή χρόνο ασφάλισης, με συνέπεια να μην είναι εφικτός ο κανονισμός σ' αυτούς σύνταξης βάσει των διατάξεων του παρόντος νομοσχεδίου.

Περαιτέρω κατά τη γνώμη της εισηγήτριας με την οποία συντάχθηκαν και οι Σύμβουλοι Ευαγγελία - Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Δημήτριος Τσακανίκας, Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου και Κωνσταντίνος Κρέπης, με τη μη πρόβλεψη ανωτάτου ορίου καταβολής σύνταξης για τους συνταξιούχους των ανωτέρω κατηγοριών τίθεται ζήτημα παράβασης της αρχής της ισότητας για τους λοιπούς συνταξιούχους του Δημοσίου οι οποίοι πλέον υπάγονται στον ΕΦΚΑ και η σύνταξή τους υπόκειται σε ανώτατο όριο, το οποίο αποτελεί ενιαία και γενική ρύθμιση για όλους. Αντίθετα για τους υπαγόμενους στην παρ. 3 η σύνταξή τους εξακολουθεί να καταβάλλεται χωρίς περιορισμό ανωτάτου ορίου.

Δ) Όσον αφορά στην παράγραφο 4

Η ρύθμιση κρίνεται συμβατή με τα άρθρα 73 παρ. 2 και 80 του Συντάγματος, μόνον υπό την προϋπόθεση ότι στην κατ' εξουσιοδότηση κοινή υπουργική απόφαση δεν θα περιέχονται ρυθμίσεις σχετικά με απονομή ή αύξηση συντάξεων, καθόσον τα ανωτέρω ζητήματα καθορίζονται υποχρεωτικά με νόμο και όχι με την έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης ύστερα από νομοθετική εξουσιοδότηση.

Επί του άρθρου 5

A) Όσον αφορά στην παράγραφο 1 να διευκρινιστεί ενόψει και των διατάξεων του άρθρου 8 του παρόντος νομοσχεδίου ο όρος «συντάξιμες μηνιαίες αποδοχές».

B) Η παράγραφος 3 δεν έχει συνταξιοδοτικό περιεχόμενο.

Επί του άρθρου 6

A) Όσον αφορά στην παράγραφο 1

α) Η διάταξη της παρ. 1 πρέπει να αναδιατυπωθεί ώστε να καταστεί σαφές αν το όριο του άρθρου 13 θα εφαρμοστεί κατά τον κανονισμό ή την καταβολή της σύνταξης. Σε κάθε περίπτωση ο κανονισμός ή η καταβολή μειωμένης σύνταξης στα πρόσωπα που θα συνταξιοδοτηθούν υπό το καθεστώς του π.δ. 169/2007 για το πριν από την ισχύ του νόμου χρονικό διάστημα θέτει ζήτημα προσβολής της προστατευόμενης, από το άρθρο 1 του (πρώτου) Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, περιουσίας καθόσον αυτοί είχαν γεγενημένη αξίωση για την καταβολή της σύνταξής τους σύμφωνα με τα ισχύοντα κατά το χρόνο επαγωγής του συνταξιοδοτικού δικαιώματός τους, δηλαδή κατά το χρόνο συμπλήρωσης του προβλεπόμενου χρόνου πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας ή απομάκρυνσής τους από την υπηρεσία.

β) Ζήτημα προσβολής της περιουσίας τίθεται και στην παράγραφο 1β για όσους δεν έχουν συμπληρώσει το όριο ηλικίας καταβολής της σύνταξης, λαμβανομένου υπόψη ότι το όριο ηλικίας δεν συνιστά προϋπόθεση για τη

θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος (ΕΣ Π Τμ. 5314/2015). Με την υπαγωγή τους στο καθεστώς του παρόντος νομοσχεδίου τα πρόσωπα αυτά στερούνται της εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 14 και της εκεί προβλεπόμενης προσωπικής διαφοράς.

Κατά τη γνώμη όμως των Αντιπροέδρων Φλωρεντίας Καλδή, Ιωάννη Σαρμά, Χρυσούλας Καραμαδούκη και Μαρίας Βλαχάκη και των Συμβούλων Μαρίας Αθανασοπούλου, Βιργινίας Σκευή και Δημητρίου Τσακανίκα, η σχετική ρύθμιση ενέχει αοριστία και χρήζει διευκρινίσεων, καθόσον δεν προκύπτει με σαφήνεια ποιά πρόσωπα καταλαμβάνονται από τη διάταξη αυτή, λαμβανομένου μάλιστα υπόψη ότι γίνεται αναφορά στις «προϋποθέσεις άμεσης καταβολής της σύνταξής τους», και όχι στη συμπλήρωση του κατά περίπτωση απαιτούμενου νομίμου ορίου ηλικίας για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος.

γ) Από το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1γ πρέπει να διαγραφεί η φράση «έχουν αποχωρήσει» δεδομένου ότι η παράγραφος αυτή αναφέρεται σε όσους αποχωρούν μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νομοσχεδίου. Σε αντίθετη περίπτωση εάν η διάταξη περιλαμβάνει όσους ήδη αποχώρησαν από την υπηρεσία μέσα στο 2016 πριν από την ισχύ του νόμου, τίθεται, ζήτημα προσβολής της περιουσίας τους, καθόσον γι' αυτούς πρέπει να ισχύσουν οι ρυθμίσεις των άρθρων 13 και 14 του σχεδίου νόμου και όχι οι μεταβατικές διατάξεις του άρθρου αυτού οι οποίες αποσκοπούν στην ομαλή μετάβαση όσων συνταξιοδοτούνται μέσα στο έτος 2016 στο νέο καθεστώς.

δ) Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1δ είναι εσφαλμένο καθόσον δεν υφίσταται παρ. 2 α στο παρόν σχέδιο νόμου.

ε) Η παράγραφος 1 ε δεν έχει συνταξιοδοτικό περιεχόμενο.

B) Στην παράγραφο 2 πρέπει να διευκρινιστούν οι έννοιες «ίδια αιτία» και «διαφορετική αιτία».

α) Κατά τη γνώμη του Συμβούλου Γεωργίου Βοΐλη, η διαφοροποίηση με τις διατάξεις του άρθρου αυτού των συνταξιούχων ως προς το ύψος της καταβαλλόμενης σύνταξης με βάση το τυχαίο γεγονός του χρόνου εξόδου τους από την υπηρεσία και η εξ αυτού και μόνον διαφοροποίησή τους και η δημιουργία δύο κατηγοριών συνταξιούχων (πριν και μετά το νόμο) ήτοι παλαιών και νέων συνταξιούχων, που με τα ίδια χρόνια υπηρεσίας, τον ίδιο βαθμό και μισθό ενεργείας να λαμβάνουν διαφορετικές συντάξεις, η διαφορά των οποίων μπορεί να φθάνει και στο 35%, αντίκειται στις θεμελιώδεις συνταγματικές αρχές της ισότητας και της αναλογικότητας που επιβάλλουν την ίση μεταχείριση των ομοίων και την αναλογική συνεισφορά στα δημοσιονομικά βάρη, αρχές που παραβιάζονται σαφώς με τις επίμαχες ρυθμίσεις που στηρίζουν την ως άνω διαφοροποίηση στο τυχαίο γεγονός του χρόνου εξόδου των υπαλλήλων και εν συνεχεία συνταξιούχων από την υπηρεσία.

β) Κατά τη γνώμη του Συμβούλου Σταματίου Πουλή, οι διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 1 και 3, πέραν του ότι δεν προστατεύουν όσους έχουν ήδη θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα και απλώς συνεχίζουν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στο Δημόσιο, αντιστρατεύονται στους σκοπούς και επιδιώξεις του ασφαλιστικού συστήματος. Τούτο διότι δια της διαφορετικής μεταχείρισεως είτε όσων αποχωρούν πριν ή μετά την έναρξη ισχύος του νόμου, είτε εντός του 2016 ή μεταγενεστέρως, δημιουργούν ισχυρά κίνητρα αποχώρησης των

υπαλλήλων, που έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα προκειμένου να προλάβουν να υπαχθούν στις ευνοϊκότερες διατάξεις του ήδη ισχύοντος συστήματος.

Επί του άρθρου 7

A) Στην παράγραφο 2, το δεύτερο εδάφιο χρήζει της εξής αναδιατυπώσεως: «Η μόνιμη διαμονή για τους πολίτες χωρών εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης αποδεικνύεται με τη διαδικασία που προβλέπεται για τη χορήγηση άδειας διαμονής στους πολίτες τρίτων χωρών».

B) Όσον αφορά στην παράγραφο 4.

α) Η αναφορά στην παρ. 4 εδ. 2 στο άρθρο 3 παρ. 1α, είναι εσφαλμένη ενόψει του ότι το άρθρο 3 αναφέρεται στο Εθνικό Συμβούλιο Κοινωνικής Ασφάλειας.

β) Η πρόβλεψη στην ίδια παράγραφο 4 καταβολής του πλήρους ποσού της εθνικής σύνταξης μόνο για τους συνταξιούχους με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω κρίνεται αδικαιολόγητη, ενόψει και του άρθρου 21 παρ. 3 του Συντάγματος, καθόσον και η αναπηρία σε ποσοστό 67% και άνω συνιστά ήδη μια ιδιαίτερα σοβαρή κατάσταση και είναι ανάλογη ολικής ανικανότητας.

Επί του άρθρου 8

A) Στην παράγραφο 1

α) Ο όρος «ασφαλισμένοι κύριας ασφάλισης» να αντικατασταθεί από τον όρο «υπάλληλοι και λειτουργοί του Δημοσίου».

β) Μετά τη φράση «... συντάξιμες αποδοχές ...» να προστεθεί η φράση «της παρ. 2 του παρόντος άρθρου».

Κατά τη γνώμη του Αντιπροέδρου Ιωάννη Σαρμά, ο όρος «ποσοστά αναπλήρωσης» που χρησιμοποιείται στην παράγραφο αυτή είναι ελλειπτικός γιατί δεν εξηγείται ποιο είναι το αντικείμενο της αναπλήρωσης.

Β) Στην παρ. 3 η αναφορά στο άρθρο 6 παρ. 2 είναι εσφαλμένη.

Γ) Στην παράγραφο 4

α) Η φράση «προσαρτάται στο τέλος της παραγράφου αυτής» πρέπει να αντικατασταθεί με τη φράση «προσαρτάται στην παράγραφο αυτή».

β) Η επιλογή των προβλεπόμενων ποσοστών αναπλήρωσης δεν τεκμηριώνεται με βάση ειδικές αναλογιστικές μελέτες, καθόσον πρέπει να προκύπτει η ύπαρξη μιας δίκαιης αναλογίας μεταξύ μισθού ενεργείας και ύψους της σύνταξης.

Κατά τη γνώμη όμως της εισηγήτριας, ενόψει της πλήρους αποσύνδεσης αποδοχών ενεργείας και σύνταξης και προσδιορισμού του ύψους της σύνταξης μόνο σε συνάρτηση εισφορών και χρόνου ασφάλισης, η μη ύπαρξη πλέον απόλυτα δίκαιης αναλογίας μεταξύ αποδοχών ενεργείας και σύνταξης δεν δημιουργεί αντίθεση σε υπερνομοθετικής ισχύος διατάξεις.

Δ) Στην παρ. 6 η αναφορά στην περ. α της παρ. 2 του άρθρου 6 είναι εσφαλμένη, δεδομένου ότι δεν υφίσταται τέτοια περίπτωση. Σημειώνεται επίσης ότι με την υπαγωγή των προσώπων αυτών, τα οποία είχαν θεμελιώσει δικαίωμα σύνταξης βάσει του π.δ. 169/2007, στις ρυθμίσεις του παρόντος νομοσχεδίου

τίθεται ζήτημα προσβολής της περιουσίας τους και λόγω μη εφαρμογής σ' αυτά των διατάξεων του άρθρου 55 παρ. 5 του π.δ. 169/2007.

Ακολούθως ο Σύμβουλος Δημήτριος Τσακανίκας εισηγείται τα ακόλουθα:

Επί του άρθρου 9

Με την παρ. 1 του άρθρου αυτού η διάταξη της περ. ε' της παρ. 1 του άρθρου 57Α του π.δ. 169/2007, όπως προστέθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4151/2013, αντικαθίσταται με την προσθήκη στις ήδη ισχύουσες περιπτώσεις απαγόρευσης καταβολής προσωρινής σύνταξης στον αποχωρούντα από την υπηρεσία, λόγω συνταξιοδότησης, δημόσιο υπάλληλο, λειτουργό ή στρατιωτικό δύο επιπλέον περιπτώσεων, οι οποίες, ενόψει και των αναφερομένων στην αιτιολογική έκθεση, κρίνονται δικαιολογημένες. Επισημαίνεται δε ότι όσον αφορά την περίπτωση μη καταβολής προσωρινής σύνταξης όταν για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος απαιτείται προηγουμένως η αναγνώριση χρόνου ασφάλισης ή υπηρεσίας ως συντάξιμου, θα πρέπει να παρέχεται νομοθετικώς η δυνατότητα άσκησης του ως άνω δικαιώματος αναγνώρισης όχι μόνο κατά το χρόνο αποχώρησης του υπαλλήλου από την υπηρεσία αλλά και κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας αυτής. Το Δικαστήριο, πάντως, εμμένει στις επιφυλάξεις που είχε διατυπώσει με τα Πρακτικά της 2^{ης} Ειδ. Συν. Ολ. Ελ. Συν. της 27.2.2013, όσον αφορά την περίπτωση μη καταβολής προσωρινής σύνταξης όταν ο δημόσιος υπάλληλος ή λειτουργός έχει απολυθεί για πειθαρχικό παράπτωμα ή υπηρεσιακή ανεπάρκεια.

Στην παρ. 2 χρήζει αποσαφήνισης η ημερομηνία έναρξης ισχύος των ρυθμίσεων της παρ. 1, καθόσον η πρόβλεψη ότι η ισχύς αυτών αρχίζει από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του άρθρου 5 του νομοσχεδίου (1.1.2017) δημιουργεί ζήτημα ισχύος των διατάξεων του π.δ. 57Α του π.δ. 169/2007, όπως αντικαθίστανται με την παρ. 1, για το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από την ημερομηνία κατά την οποία θα τεθεί σε ισχύ το παρόν νομοσχέδιο μέχρι και την 31.12.2016.

Επί του άρθρου 10

Οι διατάξεις του άρθρου αυτού, με τις οποίες ρυθμίζεται ο τρόπος καταβολής του επιδόματος τέκνων και οικογενειακής παροχής σε όσους πρόκειται να συνταξιοδοτηθούν με βάση τις διατάξεις του παρόντος νομοσχεδίου καθώς και σε όσους από τα πρόσωπα της παρ. 1α του άρθρου 4 αποχωρούν από την υπηρεσία τους και υποβάλλουν αίτηση συνταξιοδότησης πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νομοσχεδίου, κρίνονται δικαιολογημένες, καθόσον θεσπίζονται προς εναρμόνιση με τα ισχύοντα στο άρθρο πρώτο, παράγραφος ΙΑ, υποπαράγραφος ΙΑ2 του ν. 4093/2012 και στο άρθρο 40 του ν. 4141/2013. Επισημαίνεται, όμως, ότι στην παρ. 2 δεν ορίζεται το νομοθετικό καθεστώς που θα διέπει τον τρόπο καταβολής της οικογενειακής παροχής (συζύγου και τέκνων) σε όσους έχουν ήδη συνταξιοδοτηθεί πριν από τη θέση σε ισχύ του νομοσχεδίου αυτού, και επιβάλλεται, για την αποφυγή ερμηνευτικών προβλημάτων, να οριστεί.

Επί του άρθρου 11

Η διάταξη της παρ. 1, ενόψει των αναφερομένων στην αιτιολογική έκθεση, κρίνεται δικαιολογημένη επισημαίνοντας ότι πρέπει να απαλειφθεί η διάταξη του τελευταίου εδαφίου, ενώ η διάταξη της παρ. 2 δεν έχει συνταξιοδοτικό περιεχόμενο και εκφεύγει της κατά το άρθρο 73 παρ. 2 του Συντάγματος γνωμοδοτικής αρμοδιότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Επί του άρθρου 12

Οι διατάξεις του άρθρου 12, πλην της παρ. 6 η οποία δεν έχει συνταξιοδοτικό περιεχόμενο, κρίνονται δικαιολογημένες με εξαίρεση τα κάτωθι αναφερόμενα :

1) Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1, όπως έχει διατυπωθεί, περιορίζει το εύρος των ρυθμίσεων του ανωτέρω άρθρου μόνο στους δικαιούχους που αντλούν δικαίωμα σύνταξης λόγω θανάτου συνταξιούχου ή ασφαλισμένου του Δημοσίου και έρχεται σε αντίθεση με όσα διαλαμβάνονται στην αιτιολογική έκθεση αναφορικά με το σκοπό της διάταξης να εισαχθούν ενιαίοι κανόνες ως προς το θέμα αυτό για όλους τους ασφαλισμένους, ανεξαρτήτως ασφαλιστικού φορέα προέλευσης.

2) Η διάταξη της παρ. 1Α χρήζει επαναδιατύπωσης, με τη θέσπιση συναφών και πρόσφορων κριτηρίων που πρέπει να ληφθούν υπόψη για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος στον επιζώντα σύζυγο λόγω θανάτου του συνταξιούχου ή ασφαλισμένου συζύγου του, δεδομένου ότι υπό τις

υπάρχουσες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες μόνο το ηλικιακό κριτήριο δεν φαίνεται να συνάδει με το αντικείμενο της εξεταζόμενης ρύθμισης.

3) Η διάταξη της παρ. 1B χρήζει συμπλήρωσης αφενός με την προσθήκη σε αυτήν του κριτηρίου της αγαμίας για τα τέκνα του θανόντος συνταξιούχου ή ασφαλισμένου που είναι ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία, αφετέρου με τον καθορισμό του ελάχιστου ποσοστού ανικανότητας, άνω των οποίου θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης.

4) Επιβάλλεται η αντικατάσταση στην παρ. 2 περ. α' της φράσης «εργατικό ατύχημα» και «ατύχημα εκτός εργασίας», καθώς δεν προσιδιάζουν με τις διατάξεις που διέπουν το υπηρεσιακό και συνταξιοδοτικό καθεστώς των δημοσίων υπαλλήλων και όσων εξομοιώνονται με αυτούς.

5) Στην παρ. 3 προτείνεται η αντικατάσταση της λέξης «καταργείται» με τη φράση «παύει να υφίσταται»

6) Οι διατάξεις της παρ. 4A περ. α' περιλαμβάνουν ρυθμίσεις ομοίου περιεχομένου με εκείνες του άρθρου 2 παρ. 5 στοιχ. γ' του ν. 4002/2011 και κατά το μέρος που με αυτές τίθενται περιορισμοί (μειώσεις) στο ποσό της σύνταξης που χορηγείται λόγω θανάτου στον επιζώντα σύζυγο, συνδεδεμένοι με τη διαφορά ηλικίας των συζύγων, ενδέχεται να εγείρουν ζήτημα αντίθεσής τους με τα άρθρα 21 παρ. 1 του Συντάγματος περί προστασίας της οικογένειας και 4 παρ. 1 του Συντάγματος περί ισότητας (βλ. και Πρακτικά Ολ. Ελ. Συν. 1^{ης} Ειδ. Συν./14.7.2011).

7) Περαιτέρω, τα προβλεπόμενα στις παρ. 4A περ. α' και γ' και 5 περ. β' ποσοστά σύνταξης, που δικαιούται ο επιζών σύζυγος ή τα τέκνα του θανόντος

συνταξιούχου ή ασφαλισμένου (50% και 25% αντίστοιχα ή 25% και 50% για ορφανό τέκνο και από τους δύο γονείς αναλόγως αν δικαιούται σύνταξης από τον ένα ή και τους δύο γονείς), επιφέρουν υπέρμετρη μείωση στη σύνταξη των προσώπων αυτών σε σχέση με το ποσό της σύνταξης που δικαιούνται κατ' εφαρμογή των ισχυουσών διατάξεων στο π.δ. 169/2007. Τούτο δε, ενόψει και της προβλεπόμενης στην παρ. 4Γ εδ. β' του νομοσχεδίου απαγόρευσης προσαύξησης των ποσοστών αυτών, όταν δεν υφίσταται άλλο συνδικαιούχο πρόσωπο που συμμετέχει στη μεταβιβασθείσα σύνταξη ή όταν παύει να υφίσταται το δικαίωμα ορισμένων εκ των συνδικαιούχων της ανωτέρω σύνταξης, ενδέχεται να εγείρει σοβαρό ζήτημα παραβίασης της κατοχυρωμένης στο άρθρο 21 παρ. 1 του Συντάγματος προστασίας της οικογένειας και του άρθρου 2 παρ. 1 του Συντάγματος, με το οποίο κατοχυρώνεται το δικαίωμα αξιοπρεπούς διαβίωσης του ανθρώπου.

7) Η διάταξη της παρ. 4Γ εδ. α' χρήζει συνολικής αναδιατύπωσης ενόψει των διαλαμβανομένων στην προηγούμενη υπ' αριθμ. 6 παρατήρηση.

Επί του άρθρου 13

1) Οι ρυθμίσεις του άρθρου αυτού φέρονται, κατά την αιτιολογική έκθεση, να αποσκοπούν στην οικονομική εξυγίανση του ασφαλιστικού συστήματος και την άμβλυνση κοινωνικών αντιθέσεων και ανισοτήτων εντός του συστήματος αυτού ούτως ώστε να αποφεύγεται η περαιτέρω επιβάρυνση των δικαιούχων χαμηλών συντάξεων και να διασφαλίζεται η βιωσιμότητα του ασφαλιστικού συστήματος. Ελλείπει, όμως, ειδικής αναλογιστικής μελέτης, δεν

μπορεί να τεκμηριωθεί η αναγκαιότητα και η προσφορότητα του περιορισμού που εισάγεται με τις εν λόγω ρυθμίσεις. Πολύ περισσότερο που πρόκειται κατ' ουσίαν για οριζόντια περικοπή συντάξεων άνω ορισμένου ποσού χωρίς την συνεκτίμηση άλλων κριτηρίων όπως λ.χ. η διάρκεια του εργασιακού βίου.

2) Ανεξαρτήτως δε της ανωτέρω θέσης, η έννοια της «ατομικής» μηνιαίας σύνταξης, που αναφέρεται στη διάταξη του εδ. α' της παρ. 1, δεν προσδιορίζεται στις διατάξεις του νομοσχεδίου ούτε στην αιτιολογική έκθεση. Ως εκ τούτου προτείνεται, για την αποφυγή παρερμηνειών, η διαγραφή στη διάταξη του εδ. α' της παρ. 1, της λέξης «ατομικής», διατηρουμένης κατά τα λοιπά ως έχει της ως άνω διάταξης. Ομοίως, στην παρ. 2, επιβάλλεται να διευκρινιστεί αφενός αν η έννοια «του καθαρού ποσού των συντάξεων», που λαμβάνουν τα ανωτέρω πρόσωπα, ταυτίζεται με το καταβαλλόμενο ποσό σύνταξης, το οποίο, σύμφωνα με το β' εδάφιο της παρ. 1, λαμβάνεται υπόψη για την εφαρμογή του προβλεπόμενου στην διάταξη αυτή ανωτάτου ορίου, αφετέρου αν το θεσπιζόμενο στην ως άνω παρ. 2 ανώτατο όριο καταβολής σύνταξης θα εξακολουθεί να ισχύει και μετά την 31.12.2018.

Ακολούθως, η Σύμβουλος Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου εισηγείται τα ακόλουθα:

Επί του άρθρου 14

Με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού προβλέπεται επανυπολογισμός των ήδη καταβαλλόμενων κατά τη δημοσίευση του παρόντος σχεδίου νόμου συντάξεων, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 7, 8 και 12

αυτού. Ειδικότερα, ο υπολογισμός του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης γίνεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 1β του άρθρου αυτού.

Η ρύθμιση του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 1β του ως άνω άρθρου, σύμφωνα με την οποία με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της διάταξης αυτής, είναι συμβατή με τις διατάξεις των άρθρων 73 παρ. 2 και 80 του Συντάγματος, υπό την προϋπόθεση ότι αφορά αποκλειστικά σε λεπτομέρειες αμιγώς τεχνικού χαρακτήρα σχετικά με τον ως άνω προβλεπόμενο επανυπολογισμό των συντάξεων.

Η φράση της παραγράφου 3α του ως άνω άρθρου «Το συνολικό ποσό της σύνταξης που εκδίδεται» ενδείκνυται να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Το συνολικό ποσό της σύνταξης που καταβάλλεται». Η παροχή εξουσιοδότησης προς τους Υπουργούς Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης να αυξάνουν ετησίως, αρχής γενομένης από 1.1.2017, το συνολικό ποσό της σύνταξης στη βάση συντελεστή που διαμορφώνεται από τη μεταβολή του ΑΕΠ (κατά 50%) και του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (κατά 50%) του προηγούμενου έτους, είναι συμβατή με τις διατάξεις των άρθρων 73 παρ. 2 και 80 του Συντάγματος, υπό την προϋπόθεση ότι αφορά αποκλειστικά σε λεπτομέρειες αμιγώς τεχνικού χαρακτήρα σχετικά με την κατά τα ανωτέρω αύξηση των συντάξεων.

Ως προς τη ρύθμιση της παραγράφου 3β του ως άνω άρθρου, παρατηρείται ότι η αποσύνδεση της σύνταξης από τον μισθό ενεργείας, στο

μέτρο που θίγει τη δίκαιη αναλογία μεταξύ αποδοχών και σύνταξης, ενδέχεται να εγείρει ζητήματα αντισυνταγματικότητας.

Επί του άρθρου 15

Η φράση της παραγράφου 1 του ως άνω άρθρου «Χρόνος ασφάλισης στον ΕΦΚΑ είναι» ενδείκνυται να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Χρόνος ασφάλισης στον ΕΦΚΑ λογίζεται».

Επί του άρθρου 16

Δεν χρήζει παρατηρήσεων.

Επί των άρθρων 17, 18 και 19

Οι ρυθμίσεις των ως άνω άρθρων, ενόψει της διατύπωσής τους κατά τρόπο που προσιδιάζει σε ασφαλισμένους του ιδιωτικού τομέα, δεν δύνανται να αποτελέσουν αντικείμενο γνωμοδότησης.

Ειδικώς ως προς τη διάταξη του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 11 του άρθρου 19, η οποία προβλέπει ότι η επίλυση αμφισβητήσεων που αφορούν συντάξεις υπαλλήλων και λειτουργών του Δημοσίου, καθώς και στρατιωτικών εξακολουθεί να υπάγεται στην αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, επισημαίνεται ότι, ενόψει της συνταγματικής κατοχύρωσης της σχετικής αρμοδιότητας του ως άνω Δικαστηρίου (άρθρο 98 παρ. 1 περ. στ' Συντ.), η θέσπισή της είναι περιττή. Σε κάθε περίπτωση, δοθέντος ότι συνιστά αυτοτελή ρύθμιση, θα έπρεπε να ενταχθεί σε ιδιαίτερο άρθρο του παρόντος νομοσχεδίου.

Επί του άρθρου 20

Η ρύθμιση της παραγράφου 1 του ως άνω άρθρου, σύμφωνα με την οποία στους συνταξιούχους του Δημοσίου, οι οποίοι απασχολούνται εκτός των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, οι ακαθάριστες συντάξεις, κύριες και επικουρικές, καταβάλλονται μειωμένες σε ποσοστό 60%, ενδέχεται να εγείρει ζήτημα συμβατότητας με τις διατάξεις των άρθρων 5 παρ. 1 του Συντάγματος και 1 του (πρώτου) Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ.

Κατά την ειδικότερη παρατήρηση του Συμβούλου Σταματίου Πουλή, οι κυρώσεις που θεσπίζονται με τις διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου αυτού, με τις οποίες προβλέπεται ο καταλογισμός του συνταξιούχου απλώς με το ποσό «που έπρεπε να του παρακρατηθεί» δεν λειτουργεί αποτρεπτικά στο να δηλώνεται από τον συνταξιούχο η τυχόν ανάληψη δεύτερης εργασίας.

Επισημαίνεται ότι στην παρ. 7 η φράση «του προηγούμενου εδαφίου» πρέπει να αντικατασταθεί με τη φράση «της προηγούμενης παραγράφου».

Επί του άρθρου 21

Στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου αυτού η φράση «των προσώπων της παρ. 1 του άρθρου 6» χρήζει αναδιατύπωσης ως εξής: «των προσώπων της παρ. 1α του άρθρου 4».

Οι διατάξεις των δεύτερου και τρίτου εδαφίων του άρθρου αυτού, πέραν του ότι παρέχουν όλως γενική και αόριστη νομοθετική εξουσιοδότηση στον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και, ως εκ τούτου, τίθεται ζήτημα συμβατότητας αυτών με το άρθρο 43 παρ. 2 εδ. β΄

του Συντάγματος, στερούνται αντικειμένου, καθόσον, ενόψει του περιεχομένου της παρεχόμενης με αυτές εξουσιοδότησης, δεν δύνανται να τύχουν εφαρμογής σε ασφαλισμένους του Δημοσίου.

Περαιτέρω, η Ολομέλεια διαπιστώνει ότι οι διατάξεις των άρθρων 22, 23, 24 και 25 του σχεδίου νόμου δεν χρήζουν γνωμοδότησης, καθώς έχουν προηγουμένως τύχει επεξεργασίας, σύμφωνα με το άρθρο 73 παρ. 2 του Συντάγματος, με τα Πρακτικά της 1ης Ειδ. Συν./3.6.2015 του Σώματος.

Η Ολομέλεια, ύστερα από μακρά διαλογική συζήτηση μεταξύ των μελών της, δέχθηκε ομόφωνα και κατά πλειοψηφία, όπως αναλυτικά αναφέρεται ανωτέρω, την εισήγηση των Συμβούλων Ελένης Λυκεσά, Δημητρίου Τσακανίκα και Ευφροσύνης Παπαθεοδώρου.

Τέλος, να σημειωθεί ότι η Ολομέλεια άσκησε τη γνωμοδοτική αρμοδιότητά της για νομική επεξεργασία του υπόψη νομοσχεδίου υπό ασφυκτικούς χρονικούς περιορισμούς λόγω του κατ' επίκληση επείγοντος χαρακτήρα του.

Μετά το τέλος της συνεδρίασης συντάχθηκε το παρόν πρακτικό, το οποίο, αφού θεωρήθηκε και εγκρίθηκε από την Πρόεδρο, υπογράφεται από την ίδια και τη Γραμματέα.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ

**Για την ακρίβεια
Η Γραμματέας**

Ελένη Αυγουστόγλου